

Presenting a Framework for Supporting Life-long Learning in Iran Public Libraries and Its Validation¹

Kiumars Taghipour (Corresponding Author)

Assistant Prof., Department of Education, University of Tabriz, Tabriz, Iran
taghipour@tabrizu.ac.ir

Hashem Atapour

Assistant Prof., Department of KIS, University of Tabriz, Tabriz, Iran
hashematapour@tabrizu.ac.ir

Hossein Dehghanzadeh

Assistant Prof., Department of Education, University of Tabriz, Tabriz, Iran
dehghanzadeh@tabrizu.ac.ir

Abstract

Purpose: Since nowadays public libraries are considered lifelong learning centers, these centers must have the required standards and conditions to support lifelong learning in order that they could help society members to achieve their personal and professional learning more effectively. Accordingly, it is necessary to develop and provide a mechanism to support lifelong learning in public libraries. Due to the lack of practical guidelines for supporting lifelong learning in Iranian public libraries, the present study addresses the existing gap.

Method: In the present research, the mixed method was used. To do so, an inductive content analysis was first used to present a framework for supporting lifelong learning in Iran public libraries. The statistical population of this section of research included all related articles indexed in the databases of Proquest, Springer, Science Direct, Emerald, Wiley, Ebsco, Sage, Eric, LISA, and Google Scholar, as well as documents, strategic plans, and websites of public libraries all around the world. At this stage, 71 sources were purposefully selected and analyzed in order to identify the dimensions and components of lifelong learning support through the world public libraries. In the second section of the research, the internet survey research method was used to validate the proposed framework. The statistical population of this section consisted of all specialists in Educational

---

1. The present study draws upon a research plan whose agreement was concluded between the Iran Public Libraries Foundation and University of Tabriz.

Science/Knowledge and Information Science who had academic or professional experience in the area of lifelong learning. 18 individuals of this population were selected purposefully as the sample of the study. A researcher-made evaluation questionnaire was used for data collection. The validity of the evaluation questionnaire was verified by 5 persons who were expert in Educational Sciences/Knowledge and Information Science. Furthermore, the inter-rater consistency was used to measure the reliability of the questionnaire, which yielded the acceptable value of 0.86. Finally, Data were analyzed using the median and sign test.

Findings: Using the findings resulting from global experiences and considering the Iranian Public Library's vision, a framework including vision, mission, values, and strategies was presented in order to support lifelong learning in Iranian public libraries. This framework was evaluated by experts, and the results of the evaluation showed that the proposed framework is comprehensive as well as suitable for implementation of lifelong learning in Iranian public libraries.

Originality/value: Despite the emphasis of the Iran's high-level policy documents on the role of public libraries in lifelong learning, no serious efforts thus far have been made to support lifelong learning in Iranian public libraries. The framework proposed in this research can help Iranian public libraries to play a more effective role in building a lifelong learning community. Furthermore, this framework and the resulting executive actions can change the future of public libraries' business and services and impact on its current mechanisms and structure.

Keywords: Lifelong learning, Public libraries, Content analysis

Citation: Taghipour, K., Atapour, H. & Dehgan-zadeh, H. (2020). Presenting a Framework for Supporting Life-long Learning in Iranian public libraries and its validation. *Research on Information Science & Public Libraries*. 26(2), 243-281.

Research on Information Science and Public Libraries, 2020, Vol.26, No.2, pp. 243-281

Received: 1th May 2020; Accepted: 25th August 2020

© Iran Public Libraries Foundation

ارائه چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر و اعتباریابی آن^۱

کیومرث تقی‌پور (نویسنده مسئول)

استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
taghipour@tabrizu.ac.ir

هاشم عطاپور

استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
hashematapour@tabrizu.ac.ir

حسین دهقان‌زاده

استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
dehghanzadeh@tabrizu.ac.ir

چکیده

هدف: پژوهش حاضر در راستای چگونگی پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر به ارائه چهارچوبی متشکل از چشم‌انداز، مأموریت، ارزش‌ها، و راهبردها، و همچنین اعتباریابی آن می‌پردازد.

روش: روش پژوهش مورد استفاده در این مطالعه از نوع پژوهش ترکیبی بود. بدین منظور، در ابتدا از تحلیل محتوای استقرایی به منظور ارائه چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر استفاده شد. جامعه این بخش پژوهش شامل کلیه مقالات مرتبط نمایه شده در سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۱۹ در پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف، و همچنین اسناد، برنامه‌های راهبردی، و وبگاه کتابخانه‌های عمومی کشورهای مختلف دنیا بود که ۷۱ منبع به صورت هدفمند انتخاب و مورد تحلیل قرار گرفت. در بخش دوم پژوهش، برای اعتباریابی چهارچوب پیشنهادی از روش تحقیق پیمایش اینترنتی استفاده شد. جامعه آماری این بخش، شامل کلیه متخصصان حوزه علوم تربیتی و علم اطلاعات و دانش‌شناسی می‌شد که دارای تجارب علمی یا حرفه‌ای مرتبط بودند. از این جامعه آماری، ۱۸ نفر به شکل هدفمند به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها، از پرسش‌نامه ارزیابی محقق ساخته استفاده شد. روایی پرسش‌نامه ارزیابی با استفاده از نظر پنج متخصص این حوزه بررسی و تأیید شد. همچنین، به منظور تعیین پایایی پرسش‌نامه از روش توافق بین ارزیابان استفاده شد که مقدار آن ۰.۸۶ محاسبه شد. داده‌های گردآوری شده با استفاده از میان و آزمون علامت تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: با بهره‌گیری از یافته‌های حاصل از تجارب جهانی و با در نظر گرفتن چشم‌انداز کتابخانه عمومی ایران، چهارچوبی متشکل از چشم‌انداز، مأموریت، ارزش‌ها، و راهبردها برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر ارائه شد. در نهایت، نتایج ارزیابی متخصصان نشان داد که چهارچوب پیشنهادی جامع و کامل بوده و برای تحقق یادگیری مادام‌العمر در کتابخانه‌های عمومی ایران مناسب است.

اصالت/ارزش: با وجود تأکید اسناد بالادستی بر نقش کتابخانه‌های عمومی در تحقق یادگیری مادام‌العمر، راهنمای عملی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر وجود ندارد؛ لذا پژوهش حاضر با ارائه چهارچوبی به رفع خلأ موجود می‌پردازد. چهارچوب حاصل از این پژوهش می‌تواند به کتابخانه‌های عمومی ایران کمک کند تا به سهم خود نقش مؤثرتری در ساختن جامعه یادگیرندگان مادام‌العمر ایفا کنند.

کلید واژه‌ها: یادگیری مادام‌العمر، کتابخانه‌های عمومی، تحلیل محتوا

استاد: تقی‌پور، کیومرث؛ عطاپور، هاشم؛ دهقان‌زاده، حسین (۱۳۹۹). ارائه چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی

ایران از یادگیری مادام‌العمر و اعتباریابی آن. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*. ۲۶(۲)، ۲۴۳-۲۸۱.

تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی. دوره ۲۶، شماره ۲، صص ۲۴۳-۲۸۱.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۲/۱۲؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۶/۰۴

© نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

۱. پژوهش حاضر برگرفته از طرح پژوهشی منعقد شده بین نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و دانشگاه تبریز است.

مقدمه

یادگیری مادام‌العمر^۱ با یادگیری افراد در طول زندگی به منظور ارتقای دانش، مهارت‌ها و شایستگی‌ها در ابعاد شخصی و شغلی سروکار دارد (شورای اتحادیه اروپا، ۲۰۰۱؛ کمیسیون اروپا،^۳ ۲۰۰۳). طبق این عبارت، افراد باید فرصتی برای یادگیری در طول زندگی‌شان داشته باشند تا کیفیت زندگی آنان به طور مداوم ارتقا یابد (راهبرد یادگیری مادام‌العمر مالت ۲۰۱۴-۲۰۱۹،^۴ ۲۰۱۹). کتابخانه‌های عمومی به عنوان یک نهاد اطلاع‌رسانی در کنار سایر نهادهای جامعه در اجرای یادگیری مادام‌العمر نقش اساسی دارند (توس^۵، ۲۰۱۶). همان طور که اکثر^۶ (۲۰۱۷) و وینست و لاک^۷ (۲۰۰۳، ص. ۴۶) اظهار داشتند کتابخانه‌های عمومی مرکز یادگیری مادام‌العمر هستند. طی دهه‌های گذشته، این کتابخانه‌ها علاوه بر دسترس‌پذیر ساختن اطلاعات، فراهم کردن فرصت خواندن، و پر کردن اوقات فراغت، روی انواع مختلفی از فعالیت‌ها تمرکز کرده‌اند که آن‌ها را به عنوان منبع بسیار باارزش و دسترس‌پذیر برای یادگیری مادام‌العمر نشان می‌دهد (اریک^۸، ۲۰۱۸).

در خصوص ارتباط بین کتابخانه‌های عمومی و یادگیری مادام‌العمر، بیانیه ایفلا/یونسکو^۹ و دوازده مأموریت کلیدی آن از کتابخانه‌های عمومی به عنوان «دروازه محلی برای دانش، تدارک یادگیری مادام‌العمر، تصمیم‌گیری مستقل، رشد فرهنگی افراد و گروه‌های اجتماعی» یاد می‌کند که شرایط پایه یادگیری مادام‌العمر را فراهم می‌کند (ایفلا/یونسکو، ۱۹۹۴: ۱۱). با این حال، در سال ۲۰۰۴ ایفلا به صورت واضح‌تر در گزارش نهایی با عنوان «نقش کتابخانه‌ها در یادگیری مادام‌العمر» بر بُعد آموزشی کتابخانه‌ها تأکید کرد (به نقل از بالاپانیدو^{۱۰}، ۲۰۱۵). یونسکو نیز بر افزایش قابلیت‌های یادگیری و آموزشی کتابخانه تأکید می‌کند. مطابق با بیانیه یونسکو، کتابخانه باید مرکزی برای یادگیری باشد و حداقل شرایط را برای یادگیری مادام‌العمر فراهم کند (فابریس، کوتار، زوویک، و هوروات^{۱۱}، ۲۰۱۰).

کتابخانه‌های عمومی محلی هستند که همه افراد از همه سنین و زمینه‌ها از طریق آن‌ها در جست‌وجوی دانش، دسترسی به اشکال مختلف اطلاعات، تجارب یادگیری، و ارتباط با سایر

1. Lifelong learning

3. European Commission

5. Tóth

8. Erich

11. Fabris., Čotar, Zović & Horvat

2. EU Council

4. National Lifelong Learning Strategy for Malta for 2014-2020

6. Akter

9. IFLA/UNESCO

7. Vincent and Locke

10. Balapanidou

اجتماعات هستند (ذهن‌های جوان در حال رشد^۱، ۲۰۱۵). برای برخی افراد، کتابخانه‌های عمومی به‌عنوان محیط امن و در دسترس برای مطالعه محسوب می‌شوند؛ آن‌ها به‌عنوان محلی مناسب برای کودکان هستند تا در آنجا تکالیف خود را انجام دهند، و همچنین محلی برای افراد بالغ یا بیکار با اوقات فراغت زیاد یا دانش‌آموزان یا پژوهشگران هستند (تاد و تد^۲، ۲۰۰۰). کتابخانه‌ها می‌توانند از طریق رسانه‌های سنتی و مدرن مختلف فرصت‌های آموزشی و یادگیری مناسب را برای همهٔ افراد جامعه در همهٔ مراحل زندگی آنان فراهم سازند تا مهارت‌های شخصی و شغلی آنان بهبود یابد (فینچام و وارد^۳، ۲۰۰۶؛ یونسکو، ۱۹۹۴؛ ویجتونگ^۴، ۲۰۰۰؛ کلی^۵، ۲۰۱۴). بر این اساس، کتابخانه‌های عمومی به‌دلیل باز بودن به روی همهٔ گروه‌های کاربران در اجتماع و ارائهٔ خدمات یادگیری متناسب با نیازهای همهٔ افراد جامعه (اوقتقا، اریمیلاقبون، و لاورنس^۶، ۲۰۱۴)، مناسب‌ترین مکان برای اجرای برنامه‌های یادگیری مادام‌العمر از طریق سخنرانی‌ها، کارگاه‌ها، دوره‌های برخط، منابع اطلاعاتی متنوع و گوناگون، مشاوره‌های انفرادی و ارائهٔ دوره‌های مختلف برای موضوعات و حوزه‌هایی از قبیل ارتقای خواندن، توسعهٔ مهارت‌های فاوا، سواد اطلاعاتی و رسانه، و... برای گروه‌های متنوع از کاربران هستند (استانزویلا^۷، ۲۰۱۱؛ فابریس و همکاران، ۲۰۱۰).

تحت تأثیر بیانیهٔ ایفلا و یونسکو (۱۹۹۴)، بسیاری از کشورها از جمله دانمارک، فنلاند، و انگلستان، چک، اسلوانی و اتریش نقش کتابخانه‌های عمومی را در تحقق برنامهٔ یادگیری مادام‌العمر در قوانین کتابخانه‌ها و راهبردهای ملی کتابخانه‌هایشان به رسمیت می‌شناسند و خدمات یادگیری مادام‌العمر به‌طور واضح در اسناد و راهبردهای ملی کتابخانه‌های عمومی آن‌ها تلفیق شده است (استانزویلا، ۲۰۱۱). بررسی پروژه‌ها، برنامه‌های راهبردی و اسناد کتابخانه‌های عمومی در سطح دنیا تدارک یادگیری مادام‌العمر را برای آحاد جامعه به‌خوبی نشان می‌دهند.

تجارب و پروژه‌های زیادی از فعالیت کتابخانه‌های عمومی در راستای تحقق یادگیری مادام‌العمر در سطح دنیا وجود دارد. پروژهٔ پالس (کتابخانه‌های عمومی در جامعهٔ یادگیری^۸)

1. Growing young minds
3. Fincham & Ward
5. Kelly
7. Stanziola

2. Todd & Tedd
4. Wijetunge
6. Oghenetega, Erimieagbon, & Lawrence
8. Public libraries in the learning society (PuLLS)

به‌عنوان بخشی از برنامه آموزشی اتحادیه اروپا با هدف بهبود سواد اطلاعاتی و شهروندی فعال بزرگسالان از طریق یادگیری غیررسمی اجرا شد و در این پروژه مفهوم کتابخانه‌های عمومی به‌عنوان مرکز یادگیری باز^۱ شناخته شد (اوه، دگروت، اسمیت^۲، ۲۰۰۷). در انگلستان، طرح‌هایی از قبیل «مهارت‌ها برای خانواده‌ها» با هدف تحقق یادگیری خانوادگی، «شبکه مردم»^۳ با هدف تجهیز کتابخانه عمومی انگلستان به اینترنت تا سال ۲۰۲۵ (دی‌اف‌ای‌اس^۴، ۲۰۰۳)، شبکه ملی یادگیری^۵، و عصر یادگیری^۶ (دی‌اف‌ای‌ای^۷، ۱۹۹۸)، و پروژه یوفای^۸ با هدف ارائه بسته‌های یادگیری از طریق اینترنت، اشتیاق دولت بریتانیا برای یادگیری مادام‌العمر را به نمایش می‌گذارد. همچنین، پروژه درال^۹ (آموزش از دور در مناطق روستایی از طریق کتابخانه‌های عمومی) با حمایت مالی اتحادیه اروپا در کشورهای اتریش، ایرلند، اسپانیا برای کمک به کاربران در مناطق روستایی، و همچنین افراد بیکار، مسن، و افراد ناتوانی که نمی‌توانند به‌طور عادی در دانشگاه، کالج یا دبیرستان‌ها حضور پیدا کنند، اجرا شد (تاد و تد^{۱۰}، ۲۰۰۰).

برنامه راهبردی جامعه یادگیری بریمبانگ^{۱۱} (۲۰۱۴-۲۰۱۷)، برنامه راهبردی خدمات کتابخانه عمومی موناش^{۱۲} در استرالیا (۲۰۱۹)، سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه آلاسکا ۲۰۱۸-۲۰۲۲^{۱۳}، برنامه راهبردی کتابخانه عمومی لودی ۲۰۱۷-۲۰۱۹^{۱۴}، سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه ایالت اورگان ۲۰۱۸-۲۰۲۲^{۱۵}، برنامه راهبردی کتابخانه عمومی رووان ۲۰۱۸-۲۰۲۱^{۱۶}، سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه ایالت ورمونت ۲۰۱۸-۲۰۲۲^{۱۷}، سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه دلیویر ۲۰۱۸-۲۰۲۲^{۱۸}، سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه عمومی رجینا ۲۰۱۶-۲۰۲۱^{۱۹}، برنامه راهبردی کتابخانه عمومی پائول پرات ۲۰۱۷-۲۰۲۲^{۲۰}، برنامه راهبردی

1. open learning centre

2. Eve, de Groot, & Schmidt

3. The People's Network

4. Department for Education and Skills (DfES)

5. National Grid for Learning

6. The Learning Age

7. DfEE: Department for Education and Employment

8. Ufi

9. DERAL (Distance Education in Rural Areas via Libraries)

10. Todd & Tedd

11. Brimbank learning community strategy

12. Monash public library service strategy 2015-2018

13. Library Services and Technology Act Alaska State Plan 2018-2022, 2019;

14. Lodi Public Library 2017-2019 Strategic Plan

15. State Library of Oregon's Library Services and Technology Act (LSTA) Five-Year Plan 2018-2022

16. ROWAN PUBLIC LIBRARY Strategic Plan 2018-2021

17. Library Services and Technology Act: 2018-2022 State of Vermont

18. 2018 - 2022 Library Services and Technology Act (LSTA) Plan Delaware Division of Libraries
Dover, DE

19. 2016-2021 REGINA PUBLIC LIBRARY STRATEGIC PLAN

20. STRATEGIC PLAN FY 2017-2022 Paul Pratt Memorial Library

کتابخانه عمومی شستا ۲۰۱۳-۲۰۱۶^۱، برنامه راهبردی کتابخانه عمومی اورگان غربی ۲۰۱۶-۲۰۱۹^۲ و غیره، گسترش خدمات یادگیری و تدارک منابع اطلاعاتی و یادگیری گوناگون برای همه افراد جامعه به‌منظور پشتیبانی از نیازهای آموزشی افراد، یادگیری مادام‌العمر، توسعه نیروی کار، و ارتقای مهارت‌های سواد دیجیتال را به‌عنوان چشم‌انداز کتابخانه‌های عمومی مورد تأکید قرار می‌دهند و برای تحقق آن‌ها از راهبردهای خاص استفاده می‌کنند. همچنین، بررسی وب‌سایت‌های کتابخانه عمومی گروتون^۳ (۲۰۱۹)، کتابخانه عمومی ریور پودر^۴ (۲۰۱۹)، کتابخانه عمومی لاکراس^۵ (۲۰۱۹)، کتابخانه عمومی ویگو کانتی^۶ (۲۰۱۹)، کتابخانه عمومی فارمینگهام^۷ (۲۰۱۹)، کتابخانه عمومی همیلتون^۸ (۲۰۱۹) و غیره نیز نشان می‌دهد که این کتابخانه‌ها برنامه‌ها و خدمات با هدف تحقق یادگیری مادام‌العمر ارائه می‌کنند.

شواهد پژوهشی مرتبط اجرای دوره‌های یادگیری مادام‌العمر در کتابخانه‌های عمومی در سطح دنیا را موفق ارزیابی می‌کنند. پژوهش انجام‌شده توسط کلی (۲۰۱۴) نشان داد که کتابخانه عمومی یادگیری را پشتیبانی می‌کند و ۵۲ درصد از پاسخ‌دهندگان اظهار داشتند که کتابخانه به آن‌ها در تداوم یادگیری‌شان در سواد دیجیتالی، سواد زبان، پشتیبانی برای سال‌های مدرسه، پشتیبانی برای توسعه سال‌های اولیه، و مهارت‌ها برای استخدام شدن یا به دست آوردن شغل کمک می‌کند. همچنین، کتابخانه‌ها ارتباط اجتماعی و فرهنگ خواندن را ارتقا می‌دهند. به‌علاوه، طبق نتیجه پژوهش مرکز پژوهشی پیو^۹ (۲۰۱۹)، اکثر آمریکایی‌ها معتقدند که کتابخانه‌ها وظیفه تأمین نیازهای آموزشی و یادگیری جامعه و خانواده‌های آنان را به‌خوبی انجام می‌دهند. شواهد نشان می‌دهند که «بزرگسالان» علاقه‌مند به شرکت در برنامه‌های کتابخانه‌ها هستند و کتابخانه‌ها را مکانی مناسب برای یادگیری می‌بینند (سابو^{۱۰}، ۲۰۱۷). به‌طور کلی، می‌توان نتیجه گرفت که نتایج ارزیابی از مخاطبان اثربخشی دوره‌های کتابخانه را تأیید کرده است، و این نتایج به تداوم سرمایه‌گذاری کتابخانه‌های عمومی برای خلق جامعه یادگیرندگان مادام‌العمر در سطح دنیا کمک کرده است.

1. Strategic Plan 2013-2016 Shasta Public Libraries
2. THE WEST ORANGE PUBLIC LIBRARY West Orange, New Jersey Strategic Plan 2016-2019
3. Groton Public Library
4. Poudre River Public Library
5. La Crosse Public Library
6. Vigo County Public Library
7. Framingham Public Library
8. Hamilton Public Library
9. Pew Research Center
10. Sabo

در ایران نیز همانند سایر کشورها، کتابخانه‌های عمومی با توجه به گستره ارتباط خود با عموم مردم می‌توانند نقش تعیین‌کننده‌ای در زمینه تحقق یادگیری مادام‌العمر ایفا کنند. این امر هم در ادبیات علمی رشته و هم در اسناد بالادستی حرفه همچون سند چشم‌انداز نهاد کتابخانه‌های کشور در افق ایران ۱۴۰۴ (نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، ۱۳۸۹) ذکر شده و به‌عنوان یکی از رسالت اصلی کتابخانه‌های عمومی تلقی می‌شود. علی‌رغم تأکید بر این نقش کتابخانه‌های عمومی، چهارچوب و راهنمای عملی‌ای که بتواند به کتابخانه‌های عمومی در دستیابی به هدف یادگیری مادام‌العمر کمک کند وجود ندارد. مطالعه تجربیات کتابخانه‌های عمومی سایر نقاط جهان در زمینه چگونگی پشتیبانی آن‌ها از یادگیری مادام‌العمر، و در نظر گرفتن اسناد بالادستی نهاد کتابخانه‌های عمومی ایران می‌تواند به دستیابی به چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر کمک کند. چهارچوب حاصل از این پژوهش می‌تواند به کتابخانه‌های عمومی ایران کمک کند تا به سهم خود نقش مؤثرتری در زمینه ساختن جامعه یادگیرندگان مادام‌العمر ایفا کنند. همچنین، این چهارچوب و اقدامات اجرایی برآمده از آن می‌تواند آینده کسب‌وکار و خدمت کتابخانه عمومی را دگرگون کند و بر سازوکارهای جاری و ساختار جاری آن نیز اثر گذارد.

سؤالات پژوهش

- سؤال ۱.** ابعاد و مؤلفه‌های موردتوجه در امر پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی از یادگیری مادام‌العمر بر اساس تجربیات جهانی کدام‌اند؟
- سؤال ۲.** چهارچوب پیشنهادی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر چگونه است؟
- سؤال ۳.** چهارچوب پیشنهادی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر از دیدگاه متخصصان تا چه اندازه معتبر است؟

روش پژوهش

در این پژوهش، برای پاسخ به سؤالات از روش پژوهش ترکیبی و همچنین از میان انواع طرح‌های پژوهش ترکیبی از طرح اکتشافی متوالی استفاده شد. بر اساس این روش، ابتدا با

استفاده از روش کیفی چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر به دست آمد، و سپس با استفاده از روش کمی اعتباریابی آن از دیدگاه متخصصان حوزه یادگیری مادام‌العمر انجام شد.

مرحله کیفی: در این مرحله، از میان روش‌های پژوهش کیفی، روش تحلیل محتوای کیفی از نوع استقرایی مورد استفاده قرار گرفت. پژوهشگر در هنگام انتخاب طرح استقرایی برای انجام تحلیل محتوای کیفی ابتدا باید به سازمان‌دهی داده‌های کیفی بپردازد. فرایند انجام این کار شامل کدگذاری آزاد، ایجاد طبقه‌ها و زیرطبقه‌ها و استخراج معنا است. هدف از انجام این فرایند، طبقه‌بندی اولیه و طبقه‌بندی مجدد این طبقات، کسب معنا از پدیده مورد مطالعه و توصیف آن است تا درک ما از آن پدیده افزایش یابد (الو و کینگاز، ۲۰۰۷). بدین منظور، کلیدواژه‌های Lifelong Education، Continuous learning، Lifelong learning، Learning in، Continuous instruction، Lifelong instruction، Continuous Education، Public library یا Public libraries در پایگاه‌های اطلاعاتی از 21 century همراه با واژه‌های اشپرینگر، ساینس دایرکت، امرالد، وایلی، اِسکو، سیج، اریک، لیزا، و قبیل پروکوئیست، اشپرینگر، ساینس دایرکت، امراک انتخاب شدند. ملاک انتخاب مقاله از نتایج جست‌وجو برای گنجانده شدن در جامعه پژوهش، وجود یکی از این کلیدواژه‌ها در عنوان و خلاصه مقالات، و همچنین مهم و تأثیرگذار بودن مقالات در شکل‌گیری چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر بود. در نتیجه، ۴۶ مقاله علمی پژوهشی و مروری، ۳۲ سایت کتابخانه عمومی، و ۲۴ سند کتابخانه عمومی با تأکید بر یادگیری مادام‌العمر به عنوان جامعه پژوهش شناسایی و انتخاب شدند (مجموع: ۱۰۲ منبع). از میان منابع مذکور، تعداد ۷۱ منبع که با معیارهای ورود به پژوهش هم‌خوانی داشتند برای تحلیل مشخص شد. این منابع از نظر بازه زمانی در فاصله سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۱۹ قرار گرفتند که شامل ۳۳ مقاله پژوهشی و مروری، ۲۲ وبگاه کتابخانه‌های عمومی، و ۱۶ سند راهبردی کتابخانه‌های عمومی بود. برای تحلیل، ابتدا منبعی که بیشترین ارتباط را با هدف پژوهش داشت انتخاب و تحلیل محتوا شد، و سپس منبع دیگر انتخاب شده و مورد تحلیل قرار گرفت. بررسی منابع تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. هر چند از منبع ۶۶ به بعد کدها در حال تکرار بودند، با این حال برای اطمینان،

۵ منبع دیگر هم مورد بررسی قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی از فرایند تحلیل محتوای استقرایی مطابق جدول ۱ بهره گرفته شد.

جدول ۱. نمونه تحلیل محتوای استقرایی

ردیف	جملات کلیدی متن	کد گذاری	زیرمقوله‌ها	مقوله‌های اصلی
۱	کارکنان کتابخانه از دانش لازم در خصوص برنامه درسی و نیازهای یادگیرنده برخوردار باشند.	آگاهی کارکنان از برنامه درسی و نیازهای یادگیرنده		
۲	کارکنان کتابخانه درباره آموزش و پرورش دوران کودکی و یادگیری یزرگسالان اطلاعات لازم را داشته باشند.	دانش کارکنان از آموزش و پرورش دوران کودکی و بزرگ سالی	صلاحیت آموزشی	کارکنان
۳	کارکنان از دامنه منابع یادگیری که در حال حاضر تولید، و از طریق سازمان و شبکه‌های محلی در دسترس قرار می‌گیرند مطلع باشند.	توانایی کارکنان در شناسایی منابع یادگیری	کارکنان	
۴	دانمارک و انگلستان صلاحیت اضافی برای کارکنان کتابخانه در آموزش و یا پشتیبانی یادگیرندگان در نظر می‌گیرند.	توانایی آموزشی کارکنان		

از تحلیل تمام زیر مقوله‌ها و مقوله‌های اصلی به دست آمده در مرحله تجزیه و تحلیل، چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر ارائه شد.

مرحله کمی: در بُعد کمی پژوهش، برای اعتباریابی چهارچوب پیشنهادی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر از دیدگاه متخصصان از روش پیمایش اینترنتی استفاده شد. جامعه آماری شامل کلیه متخصصان حوزه علوم تربیتی و علم اطلاعات و دانش‌شناسی بودند که تجارب علمی یا حرفه‌ای در زمینه یادگیری مادام‌العمر داشتند. برای این منظور، از جامعه آماری ۱۸ نفر به شکل هدفمند انتخاب شدند. برای اعتباریابی چهارچوب پیشنهادی، از پرسش‌نامه محقق ساخته ۱۶ سؤالی از نوع بسته پاسخ پنج‌ارزشی استفاده شد که

متخصصان میزان توافق خود را با هریک از گویه‌ها در قالب خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، و خیلی کم مشخص ساختند. همچنین، برای دریافت نظرات اصلاحی متخصصان، سؤالات بازپاسخ نیز در کنار سؤالات بسته پاسخ گنجانده شد. پیش از ارسال چهارچوب پیشنهادی، روایی پرسش‌نامه با استفاده از نظر ۵ متخصص حوزه تأیید شد و همچنین پایایی ابزار با استفاده از روش توافق بین ارزیابان^۱ (این ضریب، هم‌بستگی نمرات بین ارزیابان مختلف یک موضوع را می‌سنجد و ضریب توافق هم نامیده می‌شود که با ضریب کاپا نشان داده می‌شود) ۰.۸۶ به دست آمد که این مقدار در توافق بین ارزیابان ایدئال تلقی می‌شود. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های کمی، از میانه و آزمون علامت استفاده شد.

یافته‌ها

از بررسی و تحلیل منابع مرتبط، ابعاد و مؤلفه‌های پشتیبانی یادگیری مادام‌العمر از سوی کتابخانه‌های عمومی در سطح دنیا شناسایی شدند (جدول ۲).

---

1. Interrater agreement reliability

جدول ۲. ابعاد و مؤلفه‌های پشتیبانی یادگیری مادام‌العمر از سوی کتابخانه‌های عمومی در سطح دنیا

منابع	مؤلفه‌ها	ابعاد
McNicol & Dalton, 2003; Stanziola, 2011, 2010; Spacey & Goulding, 2004; Rowan Public Library Strategic Plan 2018-2021, 2019; Nielsen & Borlund, 2014; National Lifelong Learning Strategy for Malta for 2014-2020, 2019; Eve, de Groot, & Schmidt, 2007; Mahoney, 2017; 2018-2022 Library Services & Technology Act (LSTA) Plan Delaware Division of Libraries Dover, DE, 2019; DfEE, 1999	نقش اطلاعاتی و مشاوره‌ای، تدارک منابع یادگیری، نقش کمک به کاربران در کشف و بررسی منابع اطلاعاتی، نقش پردازش و ارزشیابی، خدمات مشاوره و راهنمایی برای قشر خاص (اقلیت‌ها، افراد دارای نیازهای ویژه)	تخصصی روش مکان زمان تولید
Stanziola, 2011, 2010; Eve, de Groot, & Schmidt, 2007; Kelly, 2014; Kirk, McMenemy, & Poulter, 2004; Stanziola, 2010; Gale Supports Lifelong Learning with New Online Education Program for Public Library Patrons, 2019; La Crosse Public Library, 2019; Library Services & Technology Act Alaska State Plan 2018-2022, 2019; Lifelong Learning via Hamilton Public Library, 2019; Vigo County Public Library, 2019; La Crosse Public Library, 2019; The IFLA/UNESCO Public Library Manifesto, 2019; Rowan Public Library Strategic Plan 2018-2021, 2019; Spacey & Goulding, 2004; Mahoney, 2017; Kirk, McMenemy, & Poulter, 2004; The IFLA/UNESCO Public Library Manifesto, 2019; Lodi Public Library 2017-2019 Strategic Plan, 2019; AARP, 2000	مهارت‌های فاوا، سواد اطلاعاتی و دیجیتال، سواد رسانه‌ای، مهارت‌های مطالعه و یادگیری، سواد پایه، مهارت‌های سطح بالا	تخصصی روش مکان زمان تولید

←

جدول ۲. ابعاد و مؤلفه‌های پشتیبانی یادگیری مادام‌العمر از سوی کتابخانه‌های عمومی در سطح دنیا

منابع	مؤلفه‌ها	ابعاد
Eve, de Groot, & Schmidt, 2007; Jack L. Hill Lifelong Learning Center, 2019; Spacey & Goulding, 2004; STRATEGIC PLAN FY 2017-2022, 2019; IFLA/UNESCO, 1994; McNicol & Dalton, 2003; The IFLA/UNESCO Public Library Manifesto, 2019; The IFLA/UNESCO Public Library Manifesto, 2019; Stanzziola, 2010; National Lifelong Learning Strategy for Malta for 2014-2020, 2019; Kelly, 2014; Tóth, 2016; Vigo County Public Library, 2019; La Crosse Public Library, 2019; Americans, Libraries & Learning, Pew Research Center, 2019; Library Services & Technology Act Alaska State Plan 2018-2022, 2019; Erlich, 2018; Gale Supports Lifelong Learning with New Online Education Program for Public Library Patrons, 2019; Groton Public Library, 2019; Framingham Public Library, 2019; Monash public library service strategy 2015-2018, 2019; Americans, Libraries & Learning, Pew Research Center, 2019; Lodi Public Library 2017-2019 Strategic Plan, 2019; Lifelong learning strategic action plan 2014 -2017 Townsville, 2019	روش‌های آموزشی حضوری و الکترونیکی متنوع با تأکید بر یادگیرنده‌محوری، انعطاف زمانی طول دوره‌ها، نسبت مناسب مربی به یادگیرندگان، ارزشیابی دوره‌ها، ویژگی مدرسان دوره، نیازسنجی	ارتباط مهارت‌ها اخلاق اطلاعاتی
Stanzziola, 2011; 2018-2022 Library Services & Technology Act (LSTA) Plan Delaware Division of Libraries Dover, DE, 2019; Aldrich, 1995; Spacey & Goulding, 2004; Nielsen & Borlund, 2014; Watkins, 1995; Malan, 2007	صلاحیت آموزشی کارکنان، صلاحیت ارتباطی، مهارت‌های مدیریتی، صلاحیت اخلاقی، مهارت‌های فناورانه، مهارت‌های اطلاعاتی	ارتباط مهارت‌ها اخلاق اطلاعاتی

جدول ۲. ابعاد و مؤلفه‌های پشتیبانی یادگیری مادام‌العمر از سوی کتابخانه‌های عمومی در سطح دنیا

منابع	مؤلفه‌ها	ایجاد
Kelly, 2014; The IFLA/UNESCO Public Library Manifesto, 2019; Library Services & Technology Act Alaska State Plan 2018-2022, 2019; Lifelong learning strategic action plan 2014-2017 Townsville, 2019; 2018-2022 Library Services & Technology Act (LSTA) Plan Delaware Division of Libraries Dover, DE, 2019; Todd, & Tedd, 2000; The Caroline County Public Library Strategic Plan, 2019; Train, 2000; Vigo County Public Library; The IFLA/UNESCO Public Library Manifesto, 2019; Lodi Public Library 2017-2019 Strategic Plan, 2019; Rowan Public Library Strategic Plan 2018-2021, 2019; Hamilton Public Library strategic plan, 2019; Norman, 2012; La Crosse Public Library, 2019; Lifelong learning strategic action plan 2014-2017 Townsville, 2019	پشتیبانی از یادگیری کودکان قبل از دبستان، پشتیبانی از یادگیری در سال‌های مدرسه، راهبردها (داستان گوئی، فعالیت‌های مبتنی بر بازی، و برنامه‌های یادگیری هنر و زبان دوم برای کودکان، تهیه منابع برای کودکان با توجه به ویژگی‌های رشدی آنان، پشتیبانی از دروس مدرسه و کمک به انجام تکالیف خانه برای دانش‌آموزان، برگزاری تور کتابخانه برای آشناسازی دانش‌آموزان با کتابخانه، برگزاری برنامه‌های آموزشی و اوقات فراغت برای سرگرمی و افزایش تعامل اجتماعی دانش‌آموزان، تقویت مهارت‌های یادگیری برای دانش‌آموزان، برگزاری برنامه‌هایی برای تسهیل دانش‌آموزان به شهروندان فعال)	۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰ ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰ ۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰ ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰ ۶۵۱ ۶۵۲ ۶۵۳ ۶۵۴ ۶۵۵ ۶۵۶ ۶۵۷ ۶۵۸ ۶۵۹ ۶۶۰ ۶۶۱ ۶۶۲ ۶۶۳ ۶۶۴ ۶۶۵ ۶۶۶ ۶۶۷ ۶۶۸ ۶۶۹ ۶۷۰ ۶۷۱ ۶۷۲ ۶۷۳ ۶۷۴ ۶۷۵ ۶۷۶ ۶۷۷ ۶۷۸ ۶۷۹ ۶۸۰ ۶۸۱ ۶۸۲ ۶۸۳ ۶۸۴ ۶۸۵ ۶۸۶ ۶۸۷ ۶۸۸ ۶۸۹ ۶۹۰ ۶۹۱ ۶۹۲ ۶۹۳ ۶۹۴ ۶۹۵ ۶۹۶ ۶۹۷ ۶۹۸ ۶۹۹ ۷۰۰ ۷۰۱ ۷۰۲ ۷۰۳ ۷۰۴ ۷۰۵ ۷۰۶ ۷۰۷ ۷۰۸ ۷۰۹ ۷۱۰ ۷۱۱ ۷۱۲ ۷۱۳ ۷۱۴ ۷۱۵ ۷۱۶ ۷۱۷ ۷۱۸ ۷۱۹ ۷۲۰ ۷۲۱ ۷۲۲ ۷۲۳ ۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰ ۷۳۱ ۷۳۲ ۷۳۳ ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸ ۷۳۹ ۷۴۰ ۷۴۱ ۷۴۲ ۷۴۳ ۷۴۴ ۷۴۵ ۷۴۶ ۷۴۷ ۷۴۸ ۷۴۹ ۷۵۰ ۷۵۱ ۷۵۲ ۷۵۳ ۷۵۴ ۷۵۵ ۷۵۶ ۷۵۷ ۷۵۸ ۷۵۹ ۷۶۰ ۷۶۱ ۷۶۲ ۷۶۳ ۷۶۴ ۷۶۵ ۷۶۶ ۷۶۷ ۷۶۸ ۷۶۹ ۷۷۰ ۷۷۱ ۷۷۲ ۷۷۳ ۷۷۴ ۷۷۵ ۷۷۶ ۷۷۷ ۷۷۸ ۷۷۹ ۷۸۰ ۷۸۱ ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶ ۷۸۷ ۷۸۸ ۷۸۹ ۷۹۰ ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴ ۷۹۵ ۷۹۶ ۷۹۷ ۷۹۸ ۷۹۹ ۸۰۰ ۸۰۱ ۸۰۲ ۸۰۳ ۸۰۴ ۸۰۵ ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۰۸ ۸۰۹ ۸۱۰ ۸۱۱ ۸۱۲ ۸۱۳ ۸۱۴ ۸۱۵ ۸۱۶ ۸۱۷ ۸۱۸ ۸۱۹ ۸۲۰ ۸۲۱ ۸۲۲ ۸۲۳ ۸۲۴ ۸۲۵ ۸۲۶ ۸۲۷ ۸۲۸ ۸۲۹ ۸۳۰ ۸۳۱ ۸۳۲ ۸۳۳ ۸۳۴ ۸۳۵ ۸۳۶ ۸۳۷ ۸۳۸ ۸۳۹ ۸۴۰ ۸۴۱ ۸۴۲ ۸۴۳ ۸۴۴ ۸۴۵ ۸۴۶ ۸۴۷ ۸۴۸ ۸۴۹ ۸۵۰ ۸۵۱ ۸۵۲ ۸۵۳ ۸۵۴ ۸۵۵ ۸۵۶ ۸۵۷ ۸۵۸ ۸۵۹ ۸۶۰ ۸۶۱ ۸۶۲ ۸۶۳ ۸۶۴ ۸۶۵ ۸۶۶ ۸۶۷ ۸۶۸ ۸۶۹ ۸۷۰ ۸۷۱ ۸۷۲ ۸۷۳ ۸۷۴ ۸۷۵ ۸۷۶ ۸۷۷ ۸۷۸ ۸۷۹ ۸۸۰ ۸۸۱ ۸۸۲ ۸۸۳ ۸۸۴ ۸۸۵ ۸۸۶ ۸۸۷ ۸۸۸ ۸۸۹ ۸۹۰ ۸۹۱ ۸۹۲ ۸۹۳ ۸۹۴ ۸۹۵ ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹ ۹۰۰ ۹۰۱ ۹۰۲ ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷ ۹۰۸ ۹۰۹ ۹۱۰ ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵ ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸ ۹۱۹ ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳ ۹۲۴ ۹۲۵ ۹۲۶ ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹ ۹۳۰ ۹۳۱ ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴ ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹ ۹۴۰ ۹۴۱ ۹۴۲ ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷ ۹۴۸ ۹۴۹ ۹۵۰ ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵ ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸ ۹۵۹ ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳ ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶ ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۹۷۰ ۹۷۱ ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴ ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹ ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲ ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵ ۹۸۶ ۹۸۷ ۹۸۸ ۹۸۹ ۹۹۰ ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵ ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸ ۹۹۹ ۱۰۰۰

منابع	مؤلفه‌ها	ابعاد
St John, 2002; Stanziola, 2010; Americans, Libraries & Learning, Pew Research Center, 2019; Rowan Public Library Strategic Plan 2018-2021, 2019; Oghenetega, Erimieagbon, & Lawrence, 2014; Kelly, 2014; Monash public library service strategy 2015-2018, 2019; Lifelong Learning via Hamilton Public Library, 2019; La Crosse Public Library, 2019; Library Services & Technology Act Alaska State Plan 2018-2022, 2019; Oghenetega, Erimieagbon, & Lawrence, 2014; Kirk, McMenemy, & Poulter, 2004; DFES, 2003; Rowan Public Library Strategic Plan 2018-2021, 2019; Libraries Lifelong, 2019; IFLA/UNESCO, 1994; Strategic Plan of Hong Kong Public Libraries 2009-2018, 2019; Lai, 2011	کتابخانه سیاره، کیوسک‌های خودخدماتی، خدمات خانگی (خدمات در درب منزل)، خدمات تلفنی، شبکه‌سازی بین کتابخانه‌ها، تسهیل دسترسی اینترنتی (آنلاین) و غیرآنلاین) به منابع و خدمات کتابخانه	تسهیل دسترسی
Stanziola, 2011; Eve, de Groot, & Schmidt, 2007; Kelly, 2014; Lifelong learning strategic action plan 2014 -2017 Townsville, 2019; National Lifelong Learning Strategy for Malta for 2014-2020, 2019 ; Lai, 2011; Eve, de Groot, & Schmidt, 2007; Jack L. Hill Lifelong Learning Center, 2019	شهروندان فعال، شهروند دیجیتال، آماده‌سازی شهروندی	تسهیل دسترسی

←

جدول ۲. ابعاد و مؤلفه‌های پشتیبانی یادگیری مادام‌العمر از سوی کتابخانه‌های عمومی در سطح دنیا

منابع	مؤلفه‌ها	ابعاد
Stanziola, 2011; Eve, de Groot, & Schmidt, 2007; Mahoney, 2017; Kelly, 2014; Stanziola, 2010; Rowan Public Library Strategic Plan 2018-2021, 2019; Library Services & Technology Act: Five-Year State Plan For Federal Fiscal Years 2018-2022 State of Vermont, 2019; Groton Public Library, 2019; Libraries Lifelong Learning Strategy, 2019; IFLA/UNESCO, 1994; Growing young minds, 2015; Erich, 2018; Strategic Plan of Hong Kong Public Libraries 2009-2018, 2019; Hamilton Public Library strategic plan, 2019; Rowan Public Library Strategic Plan 2018-2021, 2019; Library Services & Technology Act Alaska State Plan 2018-2022, 2019; Growing young minds, 2015	ارتقای فرهنگ خواندن، توسعه خواندن، راهبردها (ارائه خدمات مشاوره خواندن، الگوها و سرمشق‌های خواندن، اجرای مسابقات کتاب‌خوانی، راه‌اندازی گروه‌های بحث آنلاین و حضوری، درباره کتاب‌ها و نویسندگان، برگزاری مدرسه تابستانی خواندن)	۱.۱ ۱.۲ ۱.۳ ۱.۴ ۱.۵ ۱.۶ ۱.۷ ۱.۸
Framingham Public Library, 2019; The IFLA/UNESCO Public Library Manifesto, 2019; Library Services & Technology Act Alaska State Plan 2018-2022, 2019; Stanziola, 2010, 2011; Eve, de Groot, & Schmidt, 2007; Kirk, McMenemy, & Poulter, 2004; Kelly, 2014; The Caroline County Public Library Strategic Plan, 2019; Hamilton Public Library strategic plan, 2019; Eve, de Groot, & Schmidt, 2007; Monash public library service strategy 2015-2018, 2019.	سالمندان، بزرگسالان، کودکان، جوانان، نوجوانان، بیکاران، شاغلان، گروه‌های اقلیت قومی و زبانی، مهاجران، زنان، افراد دارای طبقه اجتماعی و اقتصادی ضعیف در مناطق مختلف، افراد دارای نیازهای ویژه، بازنشستگان	۱.۹ ۱.۱۰

از تحلیل کدهای به‌دست آمده در مرحله کیفی و همچنین با در نظر گرفتن اسناد کتابخانه‌های عمومی ایران، چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر تدوین شد. بعد از تدوین چهارچوب پیشنهادی، دیدگاه‌های تخصصی متخصصان این حوزه -اساتید و کارکنان- در خصوص چهارچوب اخذ شد و در چهارچوب ارائه شده اصلاحات مورد نظر آنان نیز به کار گرفته شد (شکل ۱).

شکل ۱. چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر

چشم‌انداز

ساختن جامعه یادگیرندگان مادام‌العمر از طریق تدارک دسترسی برابر به منابع اطلاعاتی و یادگیری گوناگون برای همه اقشار جامعه متنوع ایران در سنین مختلف و در همه ابعاد زندگی به‌منظور توانمندسازی آنان برای زندگی بهتر در قرن حاضر

مأموریت

۱. ایجاد و بهبود مهارت‌های پایه یادگیری مادام‌العمر برای همه افراد جامعه
۲. ایفای نقش‌های ویژه توسط کارکنان به‌منظور تحقق یادگیری مادام‌العمر
۳. تدارک محیط‌ها و دوره‌های یادگیری بر اساس اصول و استانداردهای مناسب یادگیری مادام‌العمر
۴. به‌کارگیری کارکنان واجد صلاحیت و توسعه حرفه‌ای آن‌ها در راستای تحقق یادگیری مادام‌العمر
۵. همکاری با افراد، سازمان‌ها، مؤسسات، مراکز آموزشی، و فرهنگی به‌منظور تدارک فرصت‌های یادگیری مناسب
۶. ایجاد و تقویت زیرساخت‌های یادگیری مادام‌العمر در کتابخانه‌های عمومی
۷. فراهم ساختن فرصت‌های یادگیری برای توسعه شخصی و حرفه‌ای همه افراد جامعه
۸. پشتیبانی از آموزش رسمی در سطوح مدرسه‌ای
۹. تسهیل دسترسی به منابع اطلاعاتی و یادگیری برای همه افراد جامعه با تأکید بر افراد مناطق کم‌برخوردار
۱۰. ترویج مطالعه و خواندن در میان آحاد جامعه

ارزش‌ها

۱. دسترسی برابر و آزاد به منابع اطلاعاتی و یادگیری
۲. داشتن جامعه‌ای با مهارت‌های یادگیری مادام‌العمر

۳. داشتن جامعه‌ علاقه‌مند به سواد، خواندن و یادگیری

۴. احترام به نیازهای یادگیری همه افراد جامعه

راهبردها

۱. ایجاد و بهبود مهارت‌های پایه یادگیری مادام‌العمر برای همه افراد جامعه

۱-۱. تجهیز افراد جامعه به مهارت‌های فاوا

۱-۲. آموزش سواد اطلاعاتی برای اقشار مختلف جامعه

۱-۳. ارتقای سواد رسانه‌ای جامعه

۱-۴. آموزش سواد دیجیتالی

۱-۵. ایجاد و بهبود مهارت‌های مطالعه و یادگیری در میان آحاد جامعه

۱-۶. پشتیبانی از سواد پایه برای عموم جامعه

۱-۷. تقویت مهارت‌های تفکر انتقادی، خلاق، و توانایی حل مسئله افراد جامعه

۲. ایفای نقش‌های ویژه توسط کارکنان به منظور تحقق یادگیری مادام‌العمر

۲-۱. ایفای نقش اطلاعاتی و مشاوره‌ای از سوی کارکنان

۲-۲. تدارک منابع یادگیری مناسب برای جامعه یادگیرندگان

۲-۳. کمک به کاربران در کشف و بررسی منابع اطلاعاتی

۲-۴. ایفای نقش پردازش و ارزشیابی اطلاعات توسط کارکنان

۲-۵. ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی برای قشر خاص (اقلیت‌ها و افراد دارای نیازهای ویژه)

۳. به کارگیری کارکنان واجد صلاحیت و توسعه حرفه‌ای آن‌ها در راستای تحقق یادگیری

مادام‌العمر

۳-۱. توجه به صلاحیت‌های ویژه پشتیبانی از یادگیری مادام‌العمر در جذب کارکنان

۳-۲. توسعه صلاحیت‌های آموزشی-تربیتی کارکنان

۳-۳. تقویت مهارت‌های ارتباطی کارکنان

۳-۴. ارتقای مهارت‌های مدیریتی کارکنان

۳-۵. ارتقای صلاحیت اخلاقی کارکنان

۳-۶. ایجاد و بهبود مهارت‌های فناورانه کارکنان

۳-۷. افزایش مهارت‌های اطلاعاتی کارکنان

۴. تدارک محیط‌ها و دوره‌های یادگیری بر اساس اصول و استانداردهای مناسب یادگیری

مادام‌العمر

۴-۱. سنجش مداوم نیازهای آموزشی و یادگیری جامعه یادگیرندگان

۴-۲. استفاده از مدرسان متخصص و آموزش دیده برای برگزاری دوره‌های آموزشی و

پشتیبانی یادگیرندگان

- ۳-۴. استفاده از روش‌های آموزشی متنوع یادگیرنده‌محور در قالب‌های حضوری و الکترونیکی
- ۴-۴. ارائه دوره‌های آموزشی و پشتیبانی از یادگیرندگان به صورت کوتاه‌مدت
- ۴-۵. برگزاری دوره‌های آموزشی و یادگیری با رعایت نسبت مناسب مربی به یادگیرندگان
- ۴-۶. ارزشیابی منظم برگزاری دوره‌ها
۵. همکاری با افراد، سازمان‌ها، مؤسسات، مراکز آموزشی، و فرهنگی به منظور تدارک فرصت‌های یادگیری مناسب
- ۱-۵. همکاری با مراکز و مؤسسات آموزشی (مدارس، دانشگاه‌ها، آموزشگاه‌ها) برای تدارک فرصت‌های یادگیری مناسب
- ۲-۵. همکاری با افراد، انجمن‌ها، و جامعه محلی برای پشتیبانی از دوره‌های یادگیری
- ۳-۵. همکاری با سایر سازمان‌ها (مراکز تفریحی، سلامتی، ورزشی، نظامی، مذهبی، اداری، و تجاری) برای برگزاری دوره‌های آموزشی و یادگیری
۶. ایجاد و تقویت زیرساخت‌های یادگیری مادام‌العمر در کتابخانه‌های عمومی
- ۱-۶. فراهم‌سازی زیرساخت فناوری مناسب
- ۲-۶. استخدام منابع انسانی واجد شرایط برای پشتیبانی از یادگیری مادام‌العمر
- ۳-۶. تدارک فضای یادگیری مناسب
- ۴-۶. بهبود فرایندهای کتابخانه
- ۵-۶. تهیه و تدارک منابع مناسب
۷. فراهم ساختن فرصت‌های یادگیری برای توسعه شخصی و حرفه‌ای همه افراد جامعه
- ۱-۷. پشتیبانی از توسعه شخصی افراد با تدارک فرصت‌های یادگیری در زمینه‌هایی از قبیل: فرهنگی-هنری، سلامت، مدیریت خانواده و زندگی، ارتباطات اجتماعی، مدیریت مالی، و مهارت‌های فاوا
- ۲-۷. تدارک فرصت‌های یادگیری مناسب در زمینه کسب‌وکار برای پشتیبانی از توسعه حرفه‌ای افراد
۸. پشتیبانی از آموزش رسمی در سطوح مدرسه‌ای
- ۱-۸. داستان‌گویی، فعالیت‌های مبتنی بر بازی، و برنامه‌های یادگیری هنر و زبان دوم برای کودکان
- ۲-۸. تهیه منابع برای کودکان با توجه به ویژگی‌های رشدی آنان
- ۳-۸. پشتیبانی از دروس مدرسه و کمک به انجام تکالیف خانه برای دانش‌آموزان
- ۴-۸. برگزاری تور کتابخانه به منظور آشناسازی دانش‌آموزان با کتابخانه

- ۵-۸. برگزاری برنامه های آموزشی و اوقات فراغت برای سرگرمی و افزایش تعامل اجتماعی دانش آموزان
- ۶-۸. تقویت مهارت های یادگیری برای دانش آموزان
- ۷-۸. برگزاری برنامه هایی به منظور تبدیل دانش آموزان به شهروندان فعال
۹. تسهیل دسترسی به منابع اطلاعاتی و یادگیری برای همه افراد جامعه با تأکید بر افراد مناطق کم برخوردار
- ۱-۹. ارائه خدمات کتابخانه سیار به ویژه برای مناطق کم برخوردار و دورافتاده
- ۲-۹. تعبیه اتاقک های خودخدماتی در مکان های مناسب
- ۳-۹. تحویل خدمات در درب منزل برای اقشار خاص
- ۴-۹. تحویل خدمات در مراکز مراقبتی (خانه سالمندان، پرورشگاه ها، بیمارستان ها، زندان ها، و ...)
- ۵-۹. ارائه خدمات تلفنی
- ۶-۹. شبکه سازی بین کتابخانه های عمومی
- ۷-۹. تدارک دسترسی اینترنتی (آنلاین و آفلاین) به منابع و خدمات کتابخانه
۱۰. ترویج مطالعه و خواندن در میان آحاد جامعه
- ۱-۱۰. ارائه خدمات مشاوره خواندن
- ۲-۱۰. معرفی الگوها و سرمشق های خواندن
- ۳-۱۰. اجرای مسابقات کتاب خوانی
- ۴-۱۰. راه اندازی گروه های بحث برخط و حضوری درباره کتاب ها و نویسندگان
- ۵-۱۰. برگزاری مدرسه تابستانی خواندن

به منظور اعتباریابی چهارچوب پیشنهادی، از پرسش نامه ارزیابی استفاده شد. همان طور که از اطلاعات جدول ۳ مشخص است، میانه به دست آمده برای همه سئوالات بیشتر از عدد میانی ۳ به دست آمده است. با توجه به اینکه مقیاس داده ها از نوع ترتیبی است، برای بررسی معناداری تفاوت مذکور، از آزمون ناپارامتری علامت^۱ استفاده شد. سطح معناداری این آزمون نیز در جدول ۳ ارائه شده است. با توجه به اینکه سطح معناداری در همه موارد کمتر از ۰/۰۱ است، نتیجه گیری می شود که ارزیابی پاسخ دهندگان در ارتباط با ابعاد مختلف چهارچوب پیشنهادی به طور معناداری از عدد ۳ بیشتر بوده است. به عبارت دیگر، متخصصان در ارزیابی خود معتقدند

1. sign test

که چهارچوب پیشنهادی جامع و کامل بوده و برای تحقق یادگیری مادام‌العمر در کتابخانه‌های عمومی ایران مناسب است.

جدول ۳. نتایج اعتباریابی چهارچوب پیشنهادی بر اساس نظر متخصصان (آزمون علامت)

ردیف	سوالات	میانگین	سطح معناداری
۱	ابعاد و مولفه‌های چهارچوب پیشنهادی برای تحقق یادگیری مادام‌العمر از سوی کتابخانه‌های عمومی ایران تا چه اندازه جامع و کامل است؟	۵	۰.۰۰۱
۲	ابعاد و مولفه‌های چهارچوب پیشنهادی برای تحقق یادگیری مادام‌العمر از سوی کتابخانه‌های عمومی ایران تا چه اندازه مناسب است؟	۴	۰.۰۰۱
۳	ارتباط و هماهنگی بین چشم‌انداز، مأموریت‌ها، ارزش‌ها، و راهبردها در چهارچوب پیشنهادی تا چه اندازه مناسب است؟	۴/۵	۰.۰۰۱
۴	چشم‌انداز پیشنهادی برای تحقق یادگیری مادام‌العمر از سوی کتابخانه‌های عمومی ایران را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۵	۰.۰۰۱
۵	مأموریت‌های پیشنهادی برای تحقق یادگیری مادام‌العمر از سوی کتابخانه‌های عمومی ایران را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۵	۰.۰۰۰
۶	ارزش‌های پیشنهادی برای تحقق یادگیری مادام‌العمر از سوی کتابخانه‌های عمومی ایران را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۴/۵	۰.۰۰۲
۷	راهبردهای پیشنهادی برای مأموریت "ایجاد و بهبود مهارت‌های پایه برای یادگیری مادام‌العمر برای همه افراد جامعه" را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۴/۵	۰.۰۰۰
۸	راهبردهای پیشنهادی برای مأموریت "بفای نقش‌های ویژه توسط کارکنان جهت تحقق یادگیری مادام‌العمر" را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۴	۰.۰۰۱
۹	راهبردهای پیشنهادی برای مأموریت "به‌کارگیری کارکنان واجد صلاحیت و توسعه حرفه‌ای آنان در راستای تحقق یادگیری مادام‌العمر" را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۴/۵	۰.۰۰۰
۱۰	راهبردهای پیشنهادی برای مأموریت "تدارک محیط‌ها و دوره‌های یادگیری براساس اصول و استانداردهای یادگیری مادام‌العمر" را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۵	۰.۰۰۱

ردیف	سوالات	میان‌ه	سطح معناداری
۱۱	راهبردهای پیشنهادی برای ماموریت "همکاری با افراد، سازمان‌ها، موسسات، و مراکز آموزشی به منظور تدارک فرصت‌های یادگیری مناسب" را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۴/۵	۰.۰۰۰
۱۲	راهبردهای پیشنهادی برای ماموریت "ایجاد و تقویت زیرساخت‌های یادگیری مادام‌العمر در کتابخانه‌های عمومی" را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۵	۰.۰۰۰
۱۳	راهبردهای پیشنهادی برای ماموریت "فراهم ساختن فرصت‌های یادگیری برای توسعه شخصی و حرفه‌ای همه افراد جامعه" را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۴	۰.۰۰۱
۱۴	راهبردهای پیشنهادی برای ماموریت "پشتیبانی از آموزش رسمی در سطوح مدرسه‌ای" را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۵	۰.۰۰۱
۱۵	راهبردهای پیشنهادی برای ماموریت "تسهیل دسترسی به منابع اطلاعاتی و یادگیری برای همه افراد جامعه با تأکید بر افراد مناطق کم‌برخوردار" را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۴/۵	۰.۰۰۱
۱۶	راهبردهای پیشنهادی برای ماموریت "ترویج مطالعه و خواندن در میان آحاد جامعه" را تا چه اندازه مناسب می‌دانید؟	۴	۰.۰۰۳

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی ادبیات و متون حوزه یادگیری مادام‌العمر در کتابخانه‌های عمومی در سطح دنیا نشان می‌دهد که مباحث این حوزه از بحث‌های نظری و بیان پتانسیل‌ها و نقش کتابخانه‌های عمومی در یادگیری مادام‌العمر فراتر رفته و وارد حوزه عمل شده است، به طوری که بسیاری از کتابخانه‌های عمومی دنیا به یادگیری مادام‌العمر توجه ویژه‌ای مبذول داشته و به‌طور خاص به تدوین «برنامه راهبردی یادگیری مادام‌العمر» اقدام کرده‌اند و راهبردهای خاصی را برای ایجاد جامعه یادگیرندگان مادام‌العمر به کار گرفته‌اند. پژوهش حاضر از طریق مطالعه متون و تجارب جهانی این حوزه و مبنای قرار دادن اسناد کتابخانه‌های عمومی ایران به ارائه چشم‌انداز، مأموریت‌ها، ارزش‌ها و راهبردهای یادگیری مادام‌العمر برای کتابخانه‌های عمومی ایران پرداخته است.

در چشم‌انداز ترسیم‌شده برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر، مفاهیم اساسی از قبیل جامعه یادگیرندگان مادام‌العمر، دسترسی برابر به منابع اطلاعاتی و یادگیری گوناگون در جامعه متنوع، دوره‌های سنی مختلف، ابعاد مختلف زندگی بشر، و ضروریات زندگی در قرن ۲۱ مورد توجه قرار گرفته است.

ساختن جامعه یادگیرندگان مادام‌العمر که با هدف توانمندسازی افراد جامعه برای کنترل بر زندگی‌شان، تقویت توانایی شغلی، و ساختن شهروندان فعال و ارتقای کیفیت زندگی آنان صورت می‌گیرد، در بسیاری از پروژه‌ها، اسناد و برنامه‌های راهبردی کتابخانه‌های عمومی دنیا از جمله راهبرد جامعه یادگیری بریمبانگ^۱ ۲۰۱۷-۲۰۱۴ (کلی^۲، ۲۰۱۴)، و پروژه پالس در اتحادیه اروپا^۳ مورد توجه قرار گرفته است (اوه، دگروت، اسمیت^۴، ۲۰۰۷).

مفهوم تدارک دسترسی برابر به منابع اطلاعاتی و یادگیری گوناگون برای همه اقشار در جامعه متنوع ایران مبتنی بر مأموریت‌های کلیدی کتابخانه‌های عمومی در ارتباط با اطلاعات، سواد، آموزش و فرهنگ (ایفلا/یونسکو، ۱۹۹۴)، رهنمودهای ایفلا در زمینه کتابخانه‌های عمومی (کونتز و گابین، ۲۰۱۰)، و رهنمودهای یونسکو و ایفلا در زمینه مأموریت‌های کتابخانه‌های عمومی در جوامع چندفرهنگی (ایفلا، ۲۰۰۹) است. همچنین، مقوله جامعه متنوع در رهنمودهای یونسکو و ایفلا در زمینه مأموریت‌های کتابخانه‌های عمومی در جوامع چندفرهنگی مورد تأکید قرار گرفته است (ایفلا، ۲۰۰۹). بر این اساس، در بسیاری از برنامه‌های راهبردی کتابخانه‌های عمومی و نیز مطالعات صورت گرفته بر تدارک دسترسی برابر به منابع اطلاعاتی و یادگیری برای افراد جامعه اشاره شده است (نیوتون و همکاران، ۱۹۹۸؛ ویجتونگ، ۲۰۰۰؛ فابریس و همکاران، ۲۰۱۰؛ بالاپانیدو، ۲۰۱۵؛ سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه‌های دلیویر ۲۰۱۸-۲۰۲۲، ۲۰۱۹).

نگاهی به اسناد و برنامه‌های راهبردی یادگیری مادام‌العمر در کتابخانه‌های عمومی دنیا نشان می‌دهد که این برنامه‌ها به گروه و سن خاصی محدود نشده و تمامی اقشار جامعه در سنین مختلف از کودکی تا سالمندی را در بر می‌گیرد. در اسناد مختلف به گروه‌های کودکان (برنامه راهبردی کتابخانه عمومی همیلتون، ۲۰۱۹)، نوجوانان (سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه

1. Brimbank of learning community strategy
3. Public libraries in the learning society (PuLLS)

2. Kelly
4. Eve, de Groot & Schmidt

آلاسکا ۲۰۱۸-۲۰۲۲، ۲۰۱۹)، جوانان (راهبرد خدمات کتابخانه عمومی موناش ۲۰۱۵-۲۰۱۸، ۲۰۱۹)، بزرگسالان (کتابخانه عمومی لاکراس، ۲۰۱۹)، سالمندان (برنامه راهبردی کتابخانه عمومی کانت کارولین، ۲۰۱۹)، بیکاران (کلی، ۲۰۱۴؛ راهبرد خدمات کتابخانه عمومی موناش ۲۰۱۵-۲۰۱۸، ۲۰۱۹)، شاغلین (راهبرد خدمات کتابخانه عمومی موناش ۲۰۱۸-۲۰۱۵، ۲۰۱۹)، قومیت‌ها (سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه آلاسکا ۲۰۱۸-۲۰۲۲، ۲۰۱۹)، زنان (اوه، د گروت، و اسمیت، ۲۰۰۷)، گروه‌های اجتماعی و اقتصادی ضعیف (سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه اورگان ۲۰۱۸-۲۰۲۰، ۲۰۱۹)، مهاجران (استانزویلا، ۲۰۱۰؛ اسپسی و گل‌دینگ، ۲۰۰۴)، بازنشستگان (استانزویلا، ۲۰۱۰)، و افراد دارای نیازهای ویژه (سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه آلاسکا ۲۰۱۸-۲۰۲۲، ۲۰۱۹) اشاره شده است.

پشتیبانی از یادگیری مادام‌العمر توسط کتابخانه‌های عمومی ناظر بر ابعاد مختلف زندگی افراد جامعه است. در چشم‌اندازهای برنامه‌ها و اسناد راهبردی کتابخانه عمومی لافایت، لاکراس، آرنج غربی^۱، و ویگزوم نیز بر توسعه افراد جامعه در ابعاد مختلف زندگی شخصی و حرفه‌ای تأکید شده است. بر این اساس، پشتیبانی از یادگیری مادام‌العمر در کتابخانه‌های عمومی طیف وسیعی از موضوعات و مهارت‌ها را در ابعاد مختلف زندگی افراد تحت پوشش قرار می‌دهد. از آن جمله می‌توان به دوره‌های توسعه شخصی از قبیل کلاس‌های هنر و موسیقی، عکاسی، سواد زبان انگلیسی (سند راهبردی کتابخانه عمومی کانت کارولین، ۲۰۱۹؛ کتابخانه عمومی لاکراس، ۲۰۱۹)، و دوره‌های توسعه حرفه‌ای از قبیل مهارت‌های خوداشتغالی، کسب شغل و استخدام شدن، و توسعه حرفه‌ای افراد شاغل (برنامه راهبردی کتابخانه عمومی کانت کارولین، ۲۰۱۹؛ برنامه راهبردی کتابخانه عمومی ویگزوم ۲۰۱۶-۲۰۲۰، ۲۰۱۹) اشاره کرد.

همه فعالیت‌هایی که در زمینه یادگیری مادام‌العمر توسط کتابخانه‌های عمومی و سایر سازمان‌ها و مؤسسات مرتبط صورت می‌گیرد، بدین منظور است که افراد جامعه را برای زندگی بهتر در قرن ۲۱ آماده و توانمند سازد؛ امری که با تبدیل افراد جامعه به شهروندان فعال، به توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، و فرهنگی جامعه کمک می‌کند. در این راستا، شهروندی فعال و تبدیل افراد جامعه به شهروندان فعال در راهبرد جامعه یادگیری بریمبانگ ۲۰۱۴-۲۰۱۷

1. West Orange

(کلی، ۲۰۱۴)، پروژه پالس (اوه، دگروت، اسمیت، ۲۰۰۷)، کتابخانه‌های عمومی فنلاند و دانمارک (استانزیولا، ۲۰۱۱)، راهبرد یادگیری مادام‌العمر مالت ۲۰۱۴-۲۰۲۰^۱، و مرکز یادگیری مادام‌العمر جک‌هیل^۲ مورد توجه قرار گرفته است.

چهارچوب پیشنهادی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر مشتمل بر ده مأموریت است. بر اساس مأموریت اول، کتابخانه‌های عمومی موظف‌اند که افراد جامعه را به مهارت‌های پایه یادگیری مادام‌العمر مجهز کرده تا از این طریق آن‌ها را به یادگیرنده مادام‌العمر تبدیل کنند. بررسی متون نشان داد که مهارت‌های فاوا (کتابخانه عمومی کانت ویگو، ۲۰۱۹؛ اسپسی و گلدینگ، ۲۰۰۴)، سواد اطلاعاتی (ماهونی، ۲۰۱۷؛ اوه، دگروت، و اسمیت، ۲۰۰۷)، سواد دیجیتالی (کلی، ۲۰۱۴)، سواد رسانه‌ای (استانزیولا، ۲۰۱۱)، سواد پایه (اسپسی و گلدینگ، ۲۰۰۴)، مهارت‌های مطالعه و یادگیری (کلی، ۲۰۱۴؛ استانزیولا، ۲۰۱۰)، و مهارت‌های سطح بالا (آآرپ^۳، ۲۰۰۰) مهارت‌ها و سوادها ضروری برای یادگیری مادام‌العمر محسوب می‌شوند. پشتیبانی از کاربران در زمینه آموزش سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌های عمومی متداول است، و لازم است که کتابخانه‌های عمومی سایر انواع مهارت‌ها را به‌منظور پشتیبانی از یادگیری مادام‌العمر مورد توجه قرار دهند.

در مأموریت دوم، به‌منظور تحقق یادگیری مادام‌العمر بر ایفای نقش‌های ویژه از سوی کارکنان تأکید شده است. به‌طور سنتی، کارکنان کتابخانه‌های عمومی به فراهم‌آوری منابع اطلاعاتی و اشاعه آن‌ها در میان آحاد جامعه می‌پردازند. لیکن، در راستای پشتیبانی از یادگیری مادام‌العمر لازم است آن‌ها نقش‌های جدیدی را تقبل کرده و به ایفای آن‌ها بپردازند. از جمله نقش‌های جدیدی که در ادبیات حوزه و اسناد مرتبط مورد تأکید قرار گرفته است، نقش اطلاعاتی و مشاوره‌ای (استانزیولا، ۲۰۱۰)، تدارک منابع یادگیری (مک‌نیکول و دالتون، ۲۰۰۳)، کمک به کاربران در کشف و بررسی منابع (استانزیولا، ۲۰۱۰؛ ۲۰۱۱)، پردازش و ارزشیابی اطلاعات (استانزیولا، ۲۰۱۱)، و مشاوره و راهنمایی به قشر خاص -اقلیت‌ها و افراد دارای نیازهای ویژه (دی‌اف‌ای، ۱۹۹۹)- هستند. در راستای این نقش‌های جدید لازم است که کارکنان واجد صلاحیت‌های ویژه‌ای باشند که این امر در مأموریت سوم -به‌کارگیری

1. National Lifelong Learning Strategy for Malta for 2014-2020
2. Jack L. Hill Lifelong Learning Center

3. AARP

کارکنان واجد صلاحیت و توسعه حرفه‌ای آن‌ها در راستای تحقق یادگیری مادام‌العمر - مورد توجه قرار گرفته است. توجه به صلاحیت‌های آموزشی (استانزویلا، ۲۰۱۱؛ سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه‌دلیویر ۲۰۱۸-۲۰۲۲، ۲۰۱۹)، ارتباطی (استانزویلا، ۲۰۱۱؛ ۲۰۱۰)، مدیریتی (سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه‌آلاسکا ۲۰۱۸-۲۰۲۲، ۲۰۱۹)، اخلاقی (واتکینس، ۱۹۹۵)، فناوریانه (اسپسی و گلدینگ، ۲۰۰۴)، و مهارت‌های اطلاعاتی (مالان، ۲۰۰۷) به‌هنگام استخدام کارکنان و تلاش برای توسعه دادن به آن مهارت‌ها پس از استخدام از طریق برگزاری دوره‌های ضمن خدمت و بازآموزی برای تحقق این مأموریت ضروری است.

در مأموریت چهارم، کتابخانه‌های عمومی موظف به تدارک محیط‌ها و دوره‌های یادگیری بر اساس اصول و استانداردهای مناسب یادگیری مادام‌العمر هستند. اسناد و متون بررسی شده در این پژوهش نشان داد که کتابخانه‌های عمومی دوره‌های آموزشی حضوری و الکترونیکی متنوعی برگزار کرده‌اند که اکثرشان به شیوه یادگیرنده‌محور - دوره‌های خودآموز و آموزش انفرادی، تدریس گروهی کوچک، بحث آنلاین، و بحث و گفت‌وگو در کتابخانه - (مرکز یادگیری جک هیل، ۲۰۱۹؛ راهبرد یادگیری مادام‌العمر مالت ۲۰۱۴-۲۰۲۰، ۲۰۱۹؛ کلی، ۲۰۱۴؛ اریک، ۲۰۱۸؛ کتابخانه عمومی لاکراس، ۲۰۱۹) و در تعداد محدودی به صورت معلم‌محور (کتابخانه عمومی کانت ویگو، ۲۰۱۹) ارائه شده‌اند. طول دوره‌های یادگیری از نظر زمانی منعطف بوده و غالباً در مدتی کمتر از شش هفته ارائه شده‌اند (اوه، دگروت، و اسمیت، ۲۰۰۷؛ کتابخانه عمومی فارمینگهام، ۲۰۱۹). از سایر ویژگی‌های این دوره‌ها می‌توان به نسبت مناسب یادگیرنده به مربی (کتابخانه عمومی گروتون، ۲۰۱۹)، استفاده از مدرسان متخصص برای ارائه دوره‌ها (کتابخانه عمومی لاکراس، ۲۰۱۹)، ارائه دوره‌ها بر اساس نیازسنجی (راهبرد خدمات کتابخانه عمومی موناش ۲۰۱۵-۲۰۱۸، ۲۰۱۹)، و ارزشیابی (اوه، دگروت، و اسمیت، ۲۰۰۷) اشاره کرد.

طبق مأموریت پنجم، کتابخانه‌های عمومی لازم است به منظور تدارک فرصت‌های یادگیری مناسب با افراد، سازمان‌ها، مؤسسات، مراکز آموزشی، و فرهنگی همکاری کنند. این مؤسسات و مراکز شامل مدارس (سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه‌آلاسکا ۲۰۱۸-۲۰۲۰، ۲۰۱۹)، دانشگاه‌ها (کتابخانه عمومی فارمینگهام، ۲۰۱۹)، سازمان‌های مربوط به افراد دارای

نیازهای ویژه (استانزویلا، ۲۰۱۱)، و سایر افراد و سازمان‌های مرتبط (سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه آلاسکا ۲۰۱۸-۲۰۲۰، ۲۰۱۹) هستند. همچنین، به‌منظور اثربخشی اقدامات کتابخانه‌های عمومی در زمینه پشتیبانی از یادگیری مادام‌العمر لازم است که سیاست‌ها و خط‌مشی‌های این کتابخانه‌ها با وزارت‌خانه‌ها، مؤسسات و مراکز فعال در این زمینه هماهنگ باشد تا از موازی‌کاری و تداخل فعالیت‌ها اجتناب شود (استانزویلا، ۲۰۱۰).

پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی از یادگیری مادام‌العمر نیازمند ایجاد و تقویت زیرساخت‌های مختلفی است که در مأموریت ششم مورد توجه قرار گرفته است. طبق ادبیات حوزه و اسناد مرتبط، این زیرساخت‌ها شامل زیرساخت فناوری مناسب -شعبه آنلاین و مجازی کتابخانه، وبگاه کتابخانه، آرشیو دیجیتال محلی (سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه دلیویر ۲۰۱۸-۲۰۲۲، ۲۰۱۹؛ برنامه راهبردی کتابخانه عمومی رووان ۲۰۱۸-۲۰۲۱، ۲۰۱۹)، استفاده منابع انسانی واجد شرایط (سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه دلیویر ۲۰۱۸-۲۰۲۲، ۲۰۱۹)، تدارک فضای فیزیکی مناسب یادگیری- یادگیری کودکان و یادگیری گروهی (برنامه راهبردی کتابخانه عمومی رووان ۲۰۱۸-۲۰۲۱، ۲۰۱۹)، تهیه و تدارک منابع مناسب (برنامه راهبردی کتابخانه عمومی رووان ۲۰۱۸-۲۰۲۱، ۲۰۱۹)، و بهبود فرایندهای کتابخانه‌ای (سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه دلیویر ۲۰۲۲-۲۰۱۸، ۲۰۱۹) هستند.

مأموریت هفتم را در واقع می‌توان مأموریت هسته چهارچوب پیشنهادی تلقی کرد، چراکه همه تلاش‌ها و فعالیت‌های کتابخانه‌ها در زمینه یادگیری مادام‌العمر به‌منظور توسعه شخصی و حرفه‌ای آحاد جامعه است. در راستای پشتیبانی از توسعه شخصی افراد، لازم است کتابخانه‌های عمومی در زمینه‌های مختلفی از قبیل فرهنگی-هنری، سلامت، مدیریت خانواده و زندگی، ارتباطات اجتماعی، مدیریت مالی، و مهارت‌های فاوا فرصت‌های یادگیری مناسب را فراهم سازند (استانزویلا، ۲۰۱۰؛ اوه، دگروت، و اسمیت، ۲۰۰۷). همچنین، لازم است کتابخانه‌های عمومی برای پشتیبانی از توسعه شغلی-حرفه‌ای افراد و کسب‌وکار آن‌ها فرصت‌های یادگیری مناسبی در زمینه‌های چگونگی خوداشتغالی، کسب شغل و استخدام شدن، و رشد حرفه‌ای آنان ارائه کنند (استانزویلا، ۲۰۱۱).

آموزش‌های رسمی به‌تنهایی نمی‌توانند همه مهارت‌های موردنیاز افراد جامعه را فراهم سازند و به رشد همه‌جانبه دانش کمک کنند (موجلینگ و ایننر، ۲۰۱۴). بنابراین، لازم است این

نوع آموزش پشتیبانی شود. یکی از اهداف یادگیری مادام‌العمر، پشتیبانی از آموزش‌های رسمی است که در مأموریت هشتم مورد توجه قرار گرفته است. و لازم است کتابخانه‌های عمومی از آموزش رسمی در سطوح مختلف از پیش از مدرسه تا دبیرستان پشتیبانی کنند. داستان‌گویی، فعالیت‌های مبتنی بر بازی، و برنامه‌های یادگیری هنر و زبان دوم برای کودکان، تهیه منابع برای کودکان با توجه به ویژگی‌های رشدی آنان، پشتیبانی از دروس مدرسه و کمک به انجام تکالیف خانه برای دانش‌آموزان، برگزاری تور کتابخانه به منظور آشناسازی دانش‌آموزان با کتابخانه، برگزاری برنامه‌های آموزشی و اوقات فراغت برای سرگرمی و افزایش تعامل اجتماعی دانش‌آموزان، تقویت مهارت‌های یادگیری برای دانش‌آموزان؛ برگزاری برنامه‌هایی به منظور تبدیل دانش‌آموزان به شهروندان فعال از راهبردهایی هستند که برای پشتیبانی آموزش مدرسه‌ای ارائه شده‌اند (کلی، ۲۰۱۴؛ سند تکنولوژی و خدمات کتابخانه آلاسکا ۲۰۱۸-۲۰۲۰، ۲۰۱۹).

کتابخانه‌های عمومی باید با تسهیل دسترسی افراد جامعه، به‌ویژه افراد مناطق کم‌برخوردار و افراد دارای مشکلات جسمانی، به منابع اطلاعاتی و یادگیری گوناگون زمینه را برای دسترسی برابر و عادلانه به آن منابع فراهم سازند؛ امری که در مأموریت نهم متجلی شده است. بر اساس ادبیات حوزه و اسناد راهبردی کتابخانه‌های عمومی، راهبردهایی از قبیل ارائه خدمات کتابخانه سیار به‌ویژه برای مناطق کم‌برخوردار و دورافتاده؛ تعبیه اتاقک‌های خودخدماتی در مکان‌های مناسب، تحویل خدمات در درب منزل برای اقشار خاص، تحویل خدمات در مراکز مراقبتی (خانه سالمندان، پرورشگاه‌ها، بیمارستان‌ها، زندان‌ها، و...)، ارائه خدمات تلفنی، شبکه‌سازی بین کتابخانه‌های عمومی، و تدارک دسترسی اینترنتی (آنلاین و آفلاین) به منابع و خدمات کتابخانه برای این مأموریت پیشنهاد شد (کلی، ۲۰۱۴؛ راهبرد خدمات کتابخانه عمومی موناخ ۲۰۱۵-۲۰۱۸، ۲۰۱۹؛ است جان، ۲۰۰۲).

یکی از مشخصه‌های جامعه یادگیرندگان مادام‌العمر این است که افراد آن جامعه اهل مطالعه و خواندن باشند. بر این اساس، کتابخانه‌های عمومی به‌منظور پشتیبانی از یادگیری مادام‌العمر لازم است نسبت به ترویج مطالعه و خواندن در میان آحاد جامعه اهتمام بورزند. مأموریت دهم در این راستا شکل گرفته است. ارائه خدمات مشاوره خواندن، معرفی الگوها و سرمشق‌های خواندن، اجرای مسابقات کتاب‌خوانی، راه‌اندازی گروه‌های بحث آنلاین و

حضور دربارۀ کتاب‌ها و نویسندگان، و برگزاری مدرسهٔ تابستانی خواندن از جمله راهبردهایی هستند که برای اجرای این مأموریت پیشنهاد شده‌اند (برنامهٔ راهبردی کتابخانه‌های عمومی هنگ کنگ ۲۰۰۹-۲۰۱۸، ۲۰۱۹؛ برنامهٔ راهبردی کتابخانهٔ عمومی رووان ۲۰۱۸-۲۰۲۱).

در پایان، شایان ذکر است که چهارچوب حاضر اولین تلاش جدی کتابخانه‌های عمومی ایران برای پشتیبانی از یادگیری مادام‌العمر است. بدیهی است که این چهارچوب پیشنهادی یک چهارچوب نهایی نبوده و می‌تواند توسط مسئولان و کارگزاران این حوزه مورد جرح و تعدیل قرار گیرد. این چهارچوب پیشنهادی پس از تدوین به تأیید تعدادی از متخصصان علوم تربیتی و علم اطلاعات و دانش‌شناسی و حرفه‌مندان کتابخانه‌های عمومی رسید. از دیدگاه این افراد، چهارچوب حاضر جامع و کامل بوده و اکثریت آن‌ها اذعان کرده‌اند که این چهارچوب برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر مطلوب است. به پیشنهاد تعدادی از ارزیابان، لازم است کتابخانه‌های عمومی امکانات و زیرساخت‌های لازم را برای اجرای این چهارچوب فراهم سازند.

منابع

نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور (۱۳۸۹). تبیین مؤلفه‌های چشم‌انداز نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در افق ایران ۱۴۰۴. تهران: انتشارات نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور.

References

- 2016-2021 Regina Public Library Strategic Plan. Retrieved July 10, 2019, from <https://www.reginalibrary.ca/sites/default/files/201708/RPL%20Strategic%20Plan%202016-2021.pdf>.
- 2018–2022 Library Services and Technology Act (LSTA) Plan Delaware Division of Libraries Dover, DE. Retrieved July 10, 2019 from <https://libraries.delaware.gov/wp-content/uploads/sites/123/2016/08/LSTA-5yrPlan-2018-2022-Map.pdf>
- Akter, R. (2017). Strengthening Non-government Public Libraries in Bangladesh to Support Lifelong Learning. *Bangladesh Education Journal*, 16(2): 57-65.
- Aldrich, R. (1995). Service management. In T. Bamber (Ed.), *Supporting Adult Learners: Training for Open Learning in Library and Information Work*. London: Library Association Publishing.
- Allred, J. (1997). Libraries are learning centres, <http://www.lifelonglearning.co.uk/iln3000/iln3014.html>.

- American Library Association (2004a). *Core Values of Librarianship*. Retrieved July 11, 2019, from <http://www.ala.org/advocacy/intfreedom/statementspols/corevalues>.
- Arts Council England (ACE). (2008). *Great art for everyone: 2008–2011*. Retrieved from www.artscouncil.org.uk/plan/sites/all/themes/plan/pdf/arts_council_plan.pdf.
- Association of College and Research Libraries. (2000). *Information literacy competency standards for higher education*. Chicago, IL: American Library Association.
- Badescu, M., & Saisana, M. (2008). Participation in lifelong learning in Europe: What can be measured and compared?. *JRC Scientific and Technical Reports*, EUR, 23511.
- Balapanidou, A. (2015). The challenging role of public libraries as providers of lifelong learning opportunities for personal and social skills development. *International Journal of Teaching and Education*, 3(2), 1-16.
- Barker, D. (1995). Guidance and learner support. In T. Bamber (Ed.), *Supporting Adult Learners: Training for Open Learning in Library and Information Work*. London: Library Association Publishing.
- Bennett-Kapusniak, R. (2013). Older adults and the public library: The impact of the boomer generation. *Public Library Quarterly*, 32(3), 204-222.
- Benton Foundation, Washington, DC. (1996). *Buildings, Books, and Bytes: Libraries and Communities in the Digital Age. A Report on the Public's Opinion of Library Leaders' Visions for the Future*. ERIC Clearinghouse. Retrieved from www.benton.org/archive/publibrary/kellogg/chapter1.html#activist (accessed 23 August 2010).
- Biblioteca vie. (2011, May). Retrieved from http://www.tinact.ro/files_forms/biblioteca-vie.pdf.
- Blewitt, J., & Gambles, B. (2010). The Library of Birmingham project: Lifelong learning for the digital age. *Journal of Adult and Continuing Education*, 16(2), 52-66.
- Brine, J. (2006). Lifelong learning and the knowledge economy: those that know and those that do not—the discourse of the European Union. *British Educational Research Journal*, 32(5), 649-665.
- Brophy, P., Craven, J., & Fisher, S. (1998). *The development of UK academic library services in the context of lifelong learning: Final report*.
- Brophy, P., Fisher, S., & Clarke, Z. (2002). *Libraries Without Walls 4: The Delivery of Library Services to Distant Users. Proceedings of an International Conference Organized by the Centre for Research in Library and Information Management (CERLIM), Manchester Metropolitan University (Manchester, England, September 14-18, 2001)*. Facet Publishing, 7 Ridgmount St. London WC1E 7AE, England.
- Burke, P. (2000). *A Social History of Knowledge*. Cambridge: Polity Press.

- Castells, M. (1989) *The Informational City: Information Technology, Economic Restructuring and Urban-Regional Process*. Oxford: Blackwell.
- Charoensak, R., & Vongprasert, C. (2015). Public libraries in Thailand in the context of living library model for lifelong learning in the community. *Asia Pacific Journal of Library and Information Science*, 3(2).
- Clayton, N., & Hepworth, M. (2006). *Public libraries in the knowledge economy: report for the museums, libraries and archives council*. local futures group.
- Compendium. (2009). *Public funding for culture*. Retrieved from www.culturalpolicies.net/web/statistics-funding.php.
- Costea, O., Cerkez, M., & Sariva, L. (2009) *Educația nonformală și informală: realități și perspective în școala românească*. Bucharest, Romania: Didactică și Pedagogică.
- Council, E. (2001). The concrete future objectives of education and training systems. *Report from Education Council to the European Council*, Brussels, 14, 1-16.
- Decker, E. N. (2010). Baby boomers and the United States public library system. *Library Hi Tech*, 28(4), 605-616.
- Dehmel, A. (2006). Making a European area of lifelong learning a reality? Some critical reflections on the European Union's lifelong learning policies. *Comparative Education*, 42(1), 49-62.
- Dempsey, L. (2009). Always on: Libraries in a world of permanent connectivity. *First Monday*, 14(1). Retrieved from <https://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/download/2291/2070>
- Department for Education and Employment (DfEE). (1997). *Connecting the Learning Society: National Grid for Learning, The Government's Consultation Paper*. London: DfEE.
- Department for Education and Employment (DfEE). (1998). *The Learning Age: A Renaissance for a New Britain, Cm 3790*. London: DfEE. Retrieved July 11, 2019 from www.lifelonglearning.co.uk/greenpaper/index.htm.
- Department for Education and Skills (DfES). (2003). *Information, advice and guidance for adults: The national policy framework and action plan*. Retrieved from www.lifelonglearning.co.uk/iag/npfreport.pdf
- Department for Education and Skills (DfES). (2003). *Skills for life strategy to 2007*. Retrieved July 11, 2019 from www.dfes.gov.uk/readwriteplus/bank.cfm?section=533
- Department for Education and Skills (DfES). (2003). *Read, Write Plus: Delivery of Teaching and Learning*. London: DfES. Retrieved from www.dfes.gov.uk/readwriteplus/.
- Ebiwolate, P. B. (2010). *Nigeria Public Library Service to Rural Areas: Libraries in Niger Delta States*. *Library Philosophy and Practice*.
- Elkin, J., & Kinnell, M. (2000). *Introduction: children's libraries for the next millennium. A Place for Children: Public Libraries as a Major Force in Children's Reading*. London: Library Association Publishing.

- Erich, A. T. (2018). The role of public libraries in non-formal learning. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 10(3), 17-24.
- European Centre for the Development of Vocational Training, Thessaloniki (Greece). (2003). *Lifelong learning: citizens' views*. Office for Official Publ. of the Europ. Communities. Retrieved from http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_185_en.pdf.
- Eurostat. (2009). *Lifelong learning by gender*. Retrieved from <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsiem080>.
- Eve, J., de Groot, M., & Schmidt, A. M. (2007). Supporting lifelong learning in public libraries across Europe. *Library Review*, 56(5), 393-406.
- Fabris, M., Čotar, S. M., Zović, I., & Horvat, A. (2010, January). The role of libraries in lifelong learning: the case of public libraries in Istria. In *Bridging the digital divide: libraries providing access for all?*.
- Falk, J. H., Koke, J., & Dierking, L. D. (2007). Delaware state library studies user motivation. *InterFace*, 29(1).
- Ferguson, C. D., & Bunge, C. A. (1997). The shape of services to come: Values-based reference service for the largely digital library. *College & research libraries*, 58(3), 252-265.
- Fincham, G. & Ward, J. (2006). *Inspiring adults: literacy, language and numeracy in the museums, libraries and archives sector*. London: National Institute of Adult Continuing Education (NIACE)/ Museums, Libraries and Archives Council (MLA).
- Formosa, M. (2012). Lifelong education for older adults in Malta: Current trends and future visions. *International Review of Education*, 58(2), 271-292.
- Framingham Public Library. Retrieved July 10, 2019 from <https://framinghamlibrary.org/news-events/adventures-in-lifelong-learning/>.
- Fryer, R. H. (1999). *Creating Learning Cultures: next steps in achieving the learning age*. National Advisory Group for Continuous Education and Lifelong Learning.
- Gale Supports Lifelong Learning with New Online Education Program for Public Library Patrons. Retrieved July 10, 2019 from <https://www.cengage.com/maintenance/index.html>
- Gibbs, R. (1990). Libraries and Literacy: The role of Australian public libraries. *Australasian Public Libraries and Information Services*, 3(3), 123.
- Gilton, D. L. (2012). *Lifelong Learning in Public Libraries: Principles, Programs, and People*. Lanham: Scarecrow Press.
- Groton Public Library. Retrieved July 10, 2019 from <http://gpl.org/events-and-activities/lifelong-learning/>
- Institute of Museum and Library Services (Washington, DC). (2013). *Growing young minds: How museums and libraries create lifelong learners*. Inst. of Museum and Library Services. Retrieved July 11, 2019 from <https://www.ims.gov/assets/1/AssetManager/GrowingYoungMinds.pdf>.

- Haggart, J. (2000). *Learning Legacies: A Guide to Family Learning*. National Institute of Adult Continuing Education, 21 De Montfort Street, Leicester LE1 7GE, United Kingdom (7.95 British pounds). Web site: <http://www.niace.org.uk>.
- Haggstrom, B. M. (2004). The Role of Libraries in Lifelong Learning. Final Report of the IFLA Project under the Section for Public Libraries. *International Federation of Library Associations and Institutions (NJI)*. Retrieved July 11, 2019 from <http://archive.ifla.org/VII/s8/proj/Lifelong-LearningReport.pdf>.
- Hall, R. (2010). Public praxis: A vision for critical information literacy in public libraries. *Public Library Quarterly*, 29(2), 162-175.
- Hamilton Public Library Strategic Plan. Retrieved July 10, 2019 from <https://hamiltonnjpl.org/the-strategic-plan/>.
- Harding, J. (2008). Information literacy and the public library: we've talked the talk, but are we walking the walk?. *The Australian Library Journal*, 57(3), 274-294.
- Hawk, B., Rieder, D. M., & Oviedo, O. (2008). *Small tech: The culture of digital tools* (Vol. 22). Minneapolis MN: University of Minnesota Press.
- Heery, M. (1996). Academic library services to non-traditional students. *Library Management*, 17(5), 3-13. Retrieved from https://www.townsville.qld.gov.au/_data/assets/pdf_file/0021/5772/Lifelong-Learning-Strategic-Action-Plan.pdf
- IFLA. (1999). *IFLA Statement on Libraries and Intellectual Freedom*. Retrieved from <http://www.ifla.org/publications/ifla-statement-on-libraries-and-intellectual-freedom>.
- IFLA. (2009). *IFLA/UNESCO Multicultural Library Manifesto: The Multicultural Library – a gateway to a cultural diverse society in dialogue*. Retrieved from https://www.ifla.org/files/assets/library-services-to-multicultural-populations/publications/multicultural_library_manifesto-en.pdf
- IFLA/UNESCO. (1994). *IFLA/UNESCO Public Library Manifesto 1994*. Retrieved July 11, 2019 from <http://www.ifla.org/publications/iflaunesco-public-library-manifesto-1994>.
- Iran Public Libraries Foundation. (2010). *Explaining the Components of Vision of Iran Public Libraries Foundation on the Horizon of Islamic Republic of Iran in 1404*. Tehran: Iran Public Libraries Foundation. (in Persian)
- Jack L. Hill Lifelong Learning Center. Retrieved July 10, 2019 from <http://www.sbcity.org/cityhall/library/about/departments/literacy.asp>
- Kelly, C. (2014). Brimbank libraries: building a learning community. *The Australian Library Journal*, 63(2), 154-164.
- Kirk, W., McMenemy, D., & Poulter, A. (2004). Family learning services in UK public libraries: an investigation of current provision and ongoing development. *New library world*, 105(5/6), 176-183.
- Koontz, C. & Gubbin, B. (Eds). (2010). *IFLA public library service guidelines* (Vol. 147). Walter de Gruyter.

- La Crosse Public Library Lifelong Learning at the Library- Digital Resources. Retrieved July 10, 2019 from <https://www.lacrosselibrary.org/lifelong-learning-library-digital-resources>
- Lai, H. J. (2011). Information literacy training in public libraries: A case from Canada. *Journal of Educational Technology & Society*, 14(2), 81-88.
- Lamdin, L., & Fugate, M. (1997). *Elderlearning: New Frontier in an Aging Society*. Phoenix, AZ: American Council on Education and The Oryx Press.
- Lau, J. (2006). *Guidelines on information literacy for lifelong learning*. Veracruz: IFLA. Retrieved 11 July, 2019 from <http://www.ifla.org/files/assets/information-literacy/publications/ifla-guidelines-en.pdf>.
- Library and Information Commission (LIC). (1997). *New Library: The People's Network*. London: Department for Digital, Culture, Media & Sport (DCMS).
- Library and Information Commission (LIC). (1998). *Building the New Library Network*. London: Department for Digital, Culture, Media & Sport (DCMS).
- Library Services And Technology Act Alaska State Plan 2018 – 2022 Retrieved July 10, 2019 from <https://www.imls.gov/sites/default/files/state-profiles/plans/alaska5yearplan.pdf>
- Library Services and Technology Act: Five-Year State Plan for Federal Fiscal Years 2018–2022 State of Vermont. Retrieved July 10, 2019 from <https://libraries.vermont.gov/sites/libraries/files/Library%20Services%20and%20Technology%20Act%202018-2022%20Final.pdf>.
- Life Long Learning Center Vigo County Public Library. Retrieved July 10, 2019 from <https://www.vigo.lib.in.us/llc>
- Lifelong Learning and Community Connections for Older Adults Poudre River Public Library. Retrieved July 10, 2019 from <https://blog.poudrelibraries.org/2019/01/lifelong-learning-and-community-connections-for-older-adults/>.
- Lifelong Learning via Hamilton Public Library. Retrieved July 10, 2019 from <https://hamiltonagingtogether.ca/lifelong-learning-hamilton-public-library/>
- Line, M. B. (1997). Re-engineering libraries for a lifelong learning society. *Logos*, 8(1), 35-41.
- Lodi Public Library 2017-2019 Strategic Plan. Retrieved July 10, 2019, from <https://www.lodipubliclibrary.org/sites/www.lodipubliclibrary.org/files/documents/2017-19%20strategic%20plan%20FINAL.pdf>
- Mahoney, M. H. (2017). An academic librarian's search for meaning: A survey of lifelong learning in library literature. *The Journal of Academic Librarianship*, 43(6), 540-547.
- Malan, D. J. R. (2007). Librarians and Lifelong Learning. In *Inforum* (Vol. 2007, p. 13th).
- Manguel, A. (1996). *A History of Reading*, London: HarperCollins.
- McNicol, S., & Dalton, P. (2003). *Public libraries: Supporting the learning process*. Centre for Information Research Faculty of Computing, Information and English University of Central England in Birmingham, UK.

- Monash public library service strategy 2015-2018 (2016). Retrieved July 10, 2019 from https://www.monash.vic.gov.au/files/assets/public/about_us/council/publications/monash-public-library-service-strategy-2015-2018.pdf
- Motschilnig, R., & Ebner, G. (2014). *Engaging new learners in adult education: short guide for policy-makers and adult educators*. Retrieved 11 July, 2019, from <http://www.oednetwork.eu>.
- National Lifelong Learning Strategy for Malta for 2014-2020. Retrieved July 10, 2019 from <https://education.gov.mt/en/Documents/Malta%20National%20Lifelong%20Learning%20Strategy%202020.pdf>
- Newton, R., Marcella, R., MacLennan, A., & Middleton, I. (1998). Using the Internet to support lifelong learning: The role of the librarian.
- Niegaard, H. (1994, August). UNESCO's 1994 public library manifesto. In Proceedings of the 60th IFLA Council and General Conference, München, Saur.
- Nielsen B. G., & Borlund P. (2014). Public libraries and lifelong learning. *Perspectives of Innovations, Economics and Business*, 14(2), 94-102.
- Norman, A. E. (2012). Librarians' leadership for lifelong learning. *Public Library Quarterly*, 31(2), 91-140.
- Oghenetega, L. U., Erimieagbon, O.O., & Lawrence U. (2014). Sustaining Lifelong Education through Public Library Services in the Electronic Age. *Journal of Education and Practice*, 5(22), 22-27.
- Pépin, L. (2007). The History of EU Cooperation in the Field of Education and Training: how lifelong learning became a strategic objective. *European Journal of Education*, 42(1), 121-132.
- Brophy, P., Craven, J., & Fisher, S. (1998). *The development of UK academic libraries in the context of lifelong learning*. London: Library Information Technology Centre.
- Pew Research Center (2016). *Americans, Libraries and Learning*. Retrieved July 11, 2019 from <https://www.pewinternet.org/2016/04/07/libraries-and-learning>.
- Prasad, P. (2009). Reference services to senior groups in the San Antonio Public Library. *The reference librarian*, 50(1), 99-108.
- Rashid, M. (1993). *Study guide advanced course on non-formal education (734)*. Islamabad: Allama Iqbal Open University.
- Results of the Survey on Non-Formal and Informal Learning Activities in Public Libraries in Europe. (2016, September). Retrieved from <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/viewpoints/interviews/education-talks-libraries-and.htm>.
- Roanoke Public Library Empowers Lifelong Learning with Gale Courses. Retrieved July 10, 2019 from <https://blog.gale.com/roanoke-public-library-empowers-lifelong-learning-with-gale-courses/>.
- Rothstein, P., & Schull, D. D. (Eds.). (2010). *Boomers and beyond: Reconsidering the role of libraries*. American Library Association.

- Rowan Public Library Strategic Plan 2018-2021. Retrieved July 10, 2019 from <https://www.rowancountync.gov/DocumentCenter/View/4115/Strategic-Plan-2018---2021-PDF?bidId=>
- Sabo, R. M. (2017). Lifelong learning and library programming for third agers. *Library Review*, 66(1/2), 39-48.
- Sampson, R. J., Morenoff, J. D., & Gannon-Rowley, T. (2002). Assessing “neighborhood effects”: Social processes and new directions in research. *Annual review of sociology*, 28(1), 443-478.
- Sloane-Seale, A., & Kops, B. (2004). Creative retirement: survey of older adults' educational interests and motivations. *Canadian journal of university continuing education*, 30(2), 73-89.
- Smith, R., Knight, D., & Jones, D. (2005). Improving the health of seniors: a partnership between a public library and an academic health sciences library. *Virginia Libraries*, 51(4), 25-26.
- Spacey, R., & Goulding, A. (2004, December). Learner support in UK public libraries. In *Aslibc proceedings* (Vol. 56, No. 6, pp. 344-355). Emerald Group Publishing Limited.
- St John, J. (2002). A library and lifelong learning development strategy for Tower Hamlets. *London Borough of Tower Hamlets*. Retrieved from [https://www.ideastore.co.uk/assets/documents/misc/A_Library_and_Lifelong_Learning_Development_Strategy_for_Tower_Hamlets\(1\).pdf](https://www.ideastore.co.uk/assets/documents/misc/A_Library_and_Lifelong_Learning_Development_Strategy_for_Tower_Hamlets(1).pdf)
- Stanziola, J. (2010). Lifelong learning in public libraries in 12 European Union countries: Policy and considerations. *Journal of Adult and Continuing Education*, 16(2), 83-99.
- Stanziola, J. (2011). Lifelong learning in public libraries in 12 European Union countries: issues in monitoring and evaluation. *International Journal of Lifelong Education*, 30(5), 631-649.
- State Library of Oregon's Library Services and Technology Act (LSTA) Five-Year Plan 2018-2022. Retrieved July 10, 2019 from <https://www.oregon.gov/Library/libraries/Documents/LSTA/2018-2022LSTAFiveYearPlanFinal.pdf>
- Strategic Plan 2013-2016 Shasta Public Libraries. Retrieved July 10, 2019 from <http://www.shastalibraries.org/images/pdfs/shasta/Policies/StrategicPlan2013-2016.pdf>.
- Strategic Plan FY 2017–2022 Paul Pratt Memorial Library. Retrieved July 10, 2019 from <http://www.cohassetlibrary.org/DocumentCenter/View/192/strategic-plan-2017-2022--website?bidId=>.
- Strategic Plan of Hong Kong Public Libraries 2009–2018 . Retrieved July 10, 2019 from <https://www.hkpl.gov.hk/en/about-us/intro/plac/strategic-plan.html>.
- Talan, C. (1999). *Founding and Funding Family Literacy Programs. A How-To-Do-It Manual for Librarians. How-To-Do-It Manuals for Librarians, Number 92*. Neal-Schuman Publishers, Inc., 100 Varick St., New York, NY 10013-1506.

- Talmage, C. A., Lacher, R. G., Pstross, M., Knopf, R. C., & Burkhart, K. A. (2015). Captivating lifelong learners in the third age: Lessons learned from a university-based institute. *Adult Education Quarterly*, 65(3), 232-249.
- The Caroline County Public Library Strategic Plan. Retrieved July 10, 2019 from <https://www.carolib.org/content/library-strategic-plan>.
- The IFLA/UNESCO Public Library Manifesto. Retrieved July 10, 2019 from <https://www.degruyter.com/downloadpdf/books/9783110232271/9783110232271.bm/9783110232271.bm.pdf>
- The Lafayette Public Library Policies and Strategies. Retrieved July 10, 2019 from <https://www.cityoflafayette.com/1088/Policies-Strategic-Plan>.
- The West Orange Public Library West Orange, New Jersey Strategic Plan 201 – 2019. Retrieved July 10, 2019 from <https://www.wopl.org/sites/default/files/WOPL%20Strategic%20Plan%20web.pdf>.
- Todd, M., & Tedd, L. A. (2000). Training courses for ICT as part of lifelong learning in public libraries: experiences with a pilot scheme in Belfast Public Libraries. *Program*, 34(4), 375-383.
- Tóth, M. (2016). The role of public libraries in Lifelong Learning in a multicultural and digital context. *ProInflow*, 8(2).
- Train, B., Nankivell, C., Shoolbred, M., & Denham, D. (2000). The value and impact of homework clubs in public libraries. *Library and Information Commission Research Report*.
- UNESCO Institute for Education. (2005). Annual Report 2003. Hamburg: UU.
- Vakkari, P., Aabø, S., Audunson, R., Huysmans, F., & Oomes, M. (2014). Perceived outcomes of public libraries in Finland, Norway and the Netherlands. *Journal of Documentation*, 70(5), 927-944.
- Vincent, J., & Locke, M. (2003). Social inclusion-what's it got to do with us?. *Library+ Information Update*, 2(7), 46-47.
- Watkins, A. (1995). Staff training and development. In T. Bamber (Ed.), *Supporting Adult Learners: Training for Open Learning in Library and Information Work*. London: Library Association Publishing.
- Wijetunge, P. (2000). The role of public libraries in the expansion of literacy and lifelong learning in Sri Lanka. *New library world*, 101(3), 104-111.
- Williamson, K., Bannister, M., & Sullivan, J. (2010). The crossover generation: Baby boomers and the role of the public library. *Journal of Librarianship and Information Science*, 42(3), 179-190.
- Wixom Public Library Strategic Plan 2016-2020. Retrieved July 10, 2019 from https://www.wixomlibrary.org/wp-content/uploads/2017/06/strategic_plan_report.pdf